

AKADEMIE MÚZICKÝCH UMĚNÍ V PRAZE

HUDEBNÍ A TANEČNÍ FAKULTA

DIPLOMOVÁ PRÁCE

Praha, 2019

Jarmila Vávrová

AKADEMIE MÚZICKÝCH UMĚNÍ V PRAZE

HUDEBNÍ A TANEČNÍ FAKULTA

Hudební umění

Hoboj

DIPLOMOVÁ PRÁCE

Česká hobojobá tvorba v letech 1945 – 1970

BcA. Jarmila Vávrová, Dis.

Vedoucí práce: Mgr. Jana Brožková

Oponent práce: MgA. Liběna Sequardtová

Datum obhajoby: 6. 6. 2019

Přidělovaný akademický titul: MgA.

Praha, 2019

ACADEMY OF PERFORMING ARTS IN PRAGUE

MUSIC AND DANCE FACULTY

Musical Arts

Oboe

**Oboe works of Czech composers of the 20th century
in the years 1945 - 1970**

BcA. Jarmila Vávrová, Dis.

Supervisor: Mgr. Jana Brožková

Dissertation reader: MgA. Liběna Sequardtová

Title challenge: June 6, 2019

Awarded academic title: MgA.

Prague, 2019

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem magisterskou práci na téma

Česká hobojobá tvorba v letech 1945 – 1970

vypracovala samostatně pod odborným vedením vedoucího práce a s použitím uvedené literatury a pramenů.

Praha, dne 28. dubna 2019

.....
podpis diplomanta

Upozornění

Využití a společenské uplatnění výsledků diplomové práce, nebo jakékoliv nakládání s nimi, je možné pouze na základě licenční smlouvy, tj. souhlasu autora a AMU v Praze.

Souhlasím s tím, aby moje diplomová práce byla půjčována k prezenčnímu studiu v Knihovně Akademie múzických umění v Praze.

Praha, dne 28. dubna 2019

.....

podpis diplomanta

Poděkování

Ráda bych poděkovala své paní profesorce Mgr. Janě Brožkové za odborné vedení při magisterském studiu a za cenné připomínky při psaní této práce.

Abstrakt

Tato práce se zabývá hobojovou tvorbou českých skladatelů 20. století v letech 1945 – 1970. Obsahuje medailony autorů, kteří napsali skladby pro hoboj a výčet kompozic pro sólový hoboj a komorní soubory s hobojem. Ke každému dílu je doplněna instituce, kde najít notový materiál. Také je zde uvedena charakteristika tohoto období, neboť politická situace ovlivňovala celou společnost, tedy i hudební dění. Uvádí i hobojové skladby zařazených autorů, které napsali před rokem 1945 a po roce 1970.

Klíčová slova: Hoboj, čeští skladatelé, 20. století

Abstract

This thesis deals with oboe works of Czech composers of the 20th century in the years 1945 - 1970. It contains short biographies of authors who have written oboe compositions and a list of compositions for solo oboe and chamber ensembles with oboe. For each piece I provide information of where to find sheet music. I also characterize the period since the political situation influenced the whole society including musical events. The work also presents oboe compositions of those mentioned composers before the year 1945 and after 1970.

Keywords: Oboe, Czech composers, 20th century

Obsah

Vysvětlivky, zkratky	1
Úvod	2
Charakteristika období 1945 – 1970	3
Skladatelé komponující pro hoboj v letech 1945 – 1970	7
Lubor Bárta.....	7
Jan Zdeněk Bartoš.....	7
Jaromír Bažant	8
Jan Bedřich	9
Zdeněk Blažek	10
Bedřich Dobrodinský.....	10
František Domažlický	11
Radim Drejsl.....	13
Petr Eben.....	14
Jindřich Feld	15
Jan Frank Fischer.....	17
František Hertl.....	18
Emil Hlobil.....	19
Karel Horký.....	20
Ilja Hurník.....	20
Karel Boleslav Jirák.....	22
Stanislav Jelínek	23
Milan Jíra	24
Miloslav Kabeláč.....	25
Viktor Kalabis.....	26
Rudolf Karas.....	28
Ctirad Kohoutek	28
Marek Kopelent	30
František Oldřich Korte	32
Jaroslav Kvapil.....	33
Bohuslav Martinů	34
Josef Matěj.....	36
Jiří Mihule	37

Jan Novák	38
Jiří František Novák	39
Lubomír Novosad.....	40
Oldřich Palkovský	40
Jiří Pauer	41
Karel Reiner.....	43
Karel Risinger.....	44
Jan Rychlík.....	45
Bohuslav Řehoř	46
Petr Řezníček	47
Milan Salich	48
Jan Seidel.....	48
Klement Slavický	49
Pavel Mario Slezák	51
Jiří Smutný	52
Vladimír Soukup.....	52
Jiří Strniště	53
František Suchý.....	54
Zdeněk Šesták.....	55
František Xaver Thuri.....	57
Sláva Vorlová.....	59
Vladimír Werner	60
Zdeněk Zouhar.....	60
Závěr.....	62
Použité informační zdroje	63

Vysvětlivky, zkratky

♪	místo, kde je notový materiál uložen
ČHF	Český hudební fond
ČRo	Archiv Českého rozhlasu
HAMU	Knihovna Hudební a taneční fakulty Akademie múzických umění v Praze
HIS	Hudební informační středisko
JAMU	Knihovna Janáčkovy akademie múzických umění
MKP	Městská knihovna v Praze
MZK	Moravská zemská knihovna
NK	Národní knihovna
PK	Pražská konzervatoř

Úvod

Téma své diplomové práce jsem si vybrala z podobného důvodu jako téma mé bakalářské práce (Hobojová tvorba českých skladatelů v 18. století). U obou se jedná o skladatele a díla bohužel méně známá. Samozřejmě to neplatí o autorech jako je Bohuslav Martinů, Petr Eben, Viktor Kalabis, Klement Slavický, Miloslav Kabeláč, Marek Kopelent a mohla bych jmenovat ještě několik dalších. Existuje o nich mnoho knih a studií, proto by nebylo účelné medailony psát rozsáhlé. Mým původním záměrem bylo psát hobojovou tvorbu od r. 1945 až po současnost, ale při hledání zdrojů jsem objevila vynikající disertační práci hobojistky Barbory Šteflové: *Sólové a komorní skladby českých autorů pro hoboj: výběrový katalog 1969 – 2000*. Přišlo mi tedy zbytečné pouštět se do již zpracovaného tématu, a proto jsem si zvolila období vymezené lety 1945 – 1970. Dvacet pět sledovaných let se ukázalo být obdobím velmi rozmanitým nejen po stránce hudební, ale i politické. Základní nástin podávám ve své první kapitole: Charakteristika období 1945 – 1970. Dále pak abecedně zpracovávám životopisy skladatelů. Na závěr každého medailonu zařazuji jejich díla pro hoboj či anglický roh. Prioritou bylo, aby daný autor zkomponoval alespoň jednu sólovou skladbu pro hoboj, či pro hoboj a harmonický nástroj. Když jsem takové dílo našla, vypsala jsem pak všechna jeho díla, kde hraje hoboj významnější roli, i mimo vymezené období. Seznam skladeb má vždy dvojí dělení: 1) Díla, kde nalezneme kompozice s hobojem ve sledovaném období (sólové skladby jsou pro lepší přehled podtržené); 2) Díla mimo sledované období – zde zařazuji ostatní hobojovou tvorbu. Skladby jsou v daných oddílech řazeny vždy chronologicky. Můj cíl byl vytvořit nejen přehled o hobojové tvorbě tohoto období, ale stručnými životopisy zobrazit i osobnosti vybraných skladatelů.

Charakteristika období 1945 – 1970

Jestliže píšeme o určitém časovém období a to se týká také hudby je dobré se vždy zamyslet, v jakém období vznikala, neboť historické události dokáží umění značně ovlivňovat. Skladatelé i umělci v jiných oblastech nemohou často rozvinout plně svůj talent, jsou nuceni sloužit režimu a vytvářet mnohá díla, která historie odsoudí k zapomnění, a nezbude jim tolik času na vytváření trvalých hodnot. Po krátkém dvacetiletém období demokratické Československé republiky v letech 1918 – 1938, kdy se v Evropě stala ostrovem demokracie, nacistické okupaci (1939 – 1945) a krátkém výdechu po skončení války (1945 – 1948), se nenaplnily naděje občanů na skutečný demokratický vývoj. Ten zadusil únorový komunistický puč v r. 1948 a nahradil ho totalitním lidově demokratickým zřízením. O všem, tedy i o kultuře, rozhodovala komunistická strana. Záhy byly utvořeny umělecké svazy: Svaz zaměstnanců umělecké a kulturní služby (převážně herci, 1948), Svaz československých skladatelů (1949), Svaz československých spisovatelů (1949), Svaz československých výtvarných umělců (1947), 1948 se přihlásil k principům socialistického realismu¹, a dohlížely na ideovou nezávadnost nových děl. Jakkoli se měnily názvy a některé svazy se osamostatnily, sloužily stále KSČ. Republiku zachvátil nekritický obdiv k Sovětskému svazu a k jeho představiteli J. V. Stalinovi, též i k našemu komunistickému lídru K. Gottwaldovi, klasikům komunismu a bolševismu – K. Marxovi, B. Engelsovi a V. I. Leninovi. Všechny bolševické zločiny omlouval boj s reakcí či cesta k světlým zítřkům, tvrdé vypořádání neminulo ani odpůrce režimu u nás. Západ a všechno od něj, kultura zvláště, pokud se nejednalo o tzv. levicové pokrokové umělce, bylo prohnilé, zpátečnické a protilidové. Studená válka a vojenské pakty (NATO - 1949 a Varšavská smlouva - 1955) rozdělily nesmiřitelně svět. Tzv. socialistický realismus zasáhl všechny oblasti kultury. Teorie vládnoucí třídy (komunistické strany), měla tyto zásady: a) stranickost – umělec reflektuje ve své práci politiku strany, b) ideovost – takové umění, které nejen baví, ale vychovává, tj. vyjadřuje užitečné ideje, c) lidovost – srozumitelnost masám, umění pro lid, d) tendenčnost – propagandistická kvalita, třídní umění, d) typičnost – ukazovat život, jaký bude nebo by měl být. Starý

¹ K NAPÍK, Jiří a Martin FRANC. *Průvodce kulturním děním a životním stylem v českých zemích 1948-1967*. Praha: Academia, 2011. Šťastné zítřky (Academia). ISBN 978-80-200-2019-2.

realismus je dobrý jen pro boj s přežitky v minulosti, ne pro obraz socialistické přítomnosti.²

Ve výtvarném umění se projevoval obrazy z budovatelského prostředí hutí, průmyslu apod., v sochařství např. monumentálními nestvůrami (Stalinův pomník), v architektuře tzv. brutalismem a v panelákové šedi s občanskou vybaveností 70. let (školy, nákupní centra, kulturní domy apod.). O některé stavby se však vedou spory, zda je nezachovat pro budoucnost (např. budova Transgas v Praze).³ Bohaté plody předválečné architektury, např. vila Tugendhat, množství dalších krásných vil rozetých po celé ČR, funkcionalistických průmyslových staveb, škol apod., nahradila šed' – byť účelové – nové výstavby. Literaturu zasáhly schematické obrazy radostného budování lidově demokratického průmyslu a kolektivizovaného zemědělství, oslavné ódy na komunismus a Sovětský svaz, kterým neunikli ani takoví mistři jakými byli spisovatelé Milan Kundera, Pavel Kohout či Vítězslav Nezval. Padělala se historie. Procitnout, bohužel, někteří umělci nestačili, jiní v hluboké sebereflexi toto své období odsoudili (P. Kohout). Znárodněný film (1945) zasáhla – dnes už téměř úsměvná – díla typu *Pan Novák* (1949), *Anna Proletářka* (1952), anebo zkreslený pohled na historii. Tendenčnost mnohdy byla skrytá, například ve filmu *Císařův pekař – Pekařův císař* (1951), řemeslně dokonale provedené veselohře režiséra Martina Friče s Janem Werichem v hlavní roli. Bohužel, toto umění čerpalo mnoho impulsů ze síly naší předválečné levice navázané na SSSR, k níž se přidala řada umělců.

Nejinak tomu bylo také v hudbě. Po r. 1948 ji zasáhla masová a mládežnická píseň, často však hudebně řemeslně výborně zvládnutá (Radim Drejsl, Václav Dobiáš), neboť na konzervatoři a později na AMU působili stále vynikající pedagogové. Texty však byly silně tendenční. Talentovaný, ale komunismem omámený Radim Drejsl po návštěvě Sovětského svazu prozřel a neunesl rozpor mezi hranou radostností komunismu a reálnou skutečností. Spáchal sebevraždu, podle jiných svědectví byl zavražděn StB. Důkazy však nejsou. Zelenou dostávaly kantáty na komunistické hrdiny (Stalina, J. Fučíka apod). Komunisté ke svým záměrům zneužili i lidovou píseň, ten nejvzácnější poklad každého národa. Na jedné straně bylo rozhodně pozitivní, že se oživovalo lidové umění, na straně druhé se

² SKOPAL, Pavel. *Dějiny myšlení o kinematografii po r. 1945* [online]. [cit. 2019-04-27]. Dostupné z: <https://is.muni.cz/do/phil/Pracoviste/UFAK/FAVBP03/index.html>

³ AULICKÝ, Václav. *Český rozhlas Vltava* [online]. [cit. 2019-04-27]. Dostupné z: <https://vltava.rozhlas.cz/o-ceskem-brutalismu-high-tech-stylu-o-case-budovat-moci-chranit-a-touze-borit-5105034>

i do této oblasti dostávala ideologie. Často se na známé melodie zpívaly aktuální texty, anebo vznikaly rádoby „nové lidové písně“ s angažovanými textovými slátaninami. Národní písně byly zneužity k navození radostné budovatelské atmosféry a často je svazáci (zkratka pro členy Československého svazu mládeže, ČSM, 1949) zpívali s masovými písněmi. Skladatelé si však přesto našli cesty, jak uvést v život nové výboje hudby 20. století, byť to nebylo jednoduché. Příklady najdeme zvláště v medailoncích autorů (např. u M. Kopelenta, J. Klusáka). Vlajkonošem v předávání nových výbojů světové hudby byl u nás zvláště v 60. letech Jan Klusák, což po letech ocenil skladatel Ilja Hurník. Jakmile měli možnost vyjet v 60. letech na Západ, nasávali do sebe skladatelé novou hudbu. I když někteří komponisté často stáli už od dob 1. republiky na levici a po r. 1948 svou ideologii neopustili, nechali se inspirovat „hudebními výboji“ 20. století. Sloužili na jedné straně režimu, ale ten jim toleroval hudbu, která mu byla cizí (např. K. Reinerovi). Jiné možná určitým způsobem zaštitila jejich válečná internace v koncentračních táborech, světová proslulost a nekonfrontační způsob jednání i navýsost slušné a noblesní chování – ne však služebnictví režimu. Sice nebyli oslavováni, ale tolerováni (P. Eben). Další volili trvalou emigraci. B. Martinů se toužil vrátit do ČSR (z propagandistických důvodů si to přál i režim), ale byl v 50. letech varován. Neuskutečněnou touhu po návratu domů vyjádřil v kantátě *Otvírání studánek*. Dnes můžeme jen spekulovat, jaký prospěch by přinesla přítomnost B. Martinů v Československu. Pak tu působili režimní tvůrci a ostří bojovníci za komunismus, např. Václav Felix. Hudební scénu oživovala divadla malých forem zvláště v Praze (např. Rokoko, Semafor, Paravan, Laterna Magika ad.) a Brně (Husa na provázku). Přinášela gejzír neotřelých nápadů, kde se dařilo umělcům svobodně tvořit. Scénické hudby jim samozřejmě psali skladatelé. Nelze zapomenout také na tzv. „československou novou vlnu“, vynikající vstup naší kinematografie do světa, kterou reprezentovala jména: Miloš Forman, Věra Chytilová, Jan Němec, Jiří Menzel, Ivan Passer, Jaroslav Papoušek, Antonín Máša, Jaromil Jireš, Evald Schorm, Jan Schmidt, Juraj Herz, Juraj Jakubisko, Štefan Uher, Dušan Hanák, Ján Kadár, Pavel Juráček, Elo Havetta a další. Blízké tomuto okruhu byla velmi ceněná díla režiséra Františka Vlácilá *Markéta Lazarová* a *Údolí včel* (scénáristé František Pavlíček a Vladimír Körner, geniální hudba Zdeňka Lišky) či jemná a poetická *Romance pro křídlovku* Otakara Vávry (scénář František Hrubín, Otakar Vávra; hudba Jiří Srnka). Blízko nové vlny stojí také Jan Švankmajer (*Zahrada*, *Byt* apod.). Tehdy se stala filmová hudba osudem třem, dnes můžeme říci klasikům, skladatelům: Zdeňku Liškovi

(*Spalovač mrtvol, Vyšší princip, Obchod na korze* ad.), Luboši Fišerovi, nazývanému „český Ennio Morricone“, autoru hudby ke 300 filmům, inscenacím apod. (např. *Dita Saxová, Na kometě, Babička* – 1971, mistrovské dílo) a Jiřímu Srnkovi (*Kladivo na čarodějnice O. Vávry, F. L. Věk Fr. Filipa* apod.). Fišer napsal též řadu dalších závažných kompozic, která měla v 70. letech často premiéru na Západě, ale režim na ně autora nepouštěl. I to byla jedna z pozdějších forem šikany skladatelů. Do „zlatých šedesátých“, jak se metaforicky říká, nepochybně patří uvedení 1. českého muzikálu o revoltě mladých režiséra Ladislava Rychmana *Starci na chmelu* (1964, scénář Vratislav Blažek, hudba Jiří Malásek, Jiří Bažant a Vlastimil Hála), s kterým však soupeřil pacifistický film *Kdyby tisíc klarinetů* (1964, režie Ján Roháč a Vladimír Svitáček, hudba Jiří Šlitr, scénář Jiří Suchý a Ivan Vyskočil dle hry ze Semaforu z r. 1958) a *Limonádový Joe*, parodie Jiřího Brdečky (1964, hudba Jan Rychlík, Vlastimil Hála). Uvědomíme-li si, že v jednom roce vznikly tři tak kvalitní kultovní filmy, leccos nám to napoví o síle tehdejší kultury i o uvolnění politické atmosféry. Nadějný rozlet kultury včetně hudby zastavila okupace Československa Sovětským svazem a dalšími čtyřmi „spřátelenými“ armádami Varšavské smlouvy. V emigraci žil po okupaci Československa po r. 1968 např. Jan Novák (Rakousko, Dánsko, Itálie – 1970 až 1977, nakonec zakotvil v Německu), od r. 1975 Antonín Tučapský (Anglie) či Jan Hammer (USA, hudba k filmu *Šíleně smutná princezna* – 1968, člen legendární skupiny Mahavishnu Orchestra – 1971, dvojnásobný držitel ceny Grammy). Důvody emigrace byly jednoduché – nemožnost svobodné tvorby, pokud se skladatel neztotožnil s politickým režimem. Ten, kdo sloužil a byl ve Svazu českých skladatelů a koncertních umělců, měl své jisté. Stát podporoval výchovné koncerty, uznané soubory a symfonické orchestry měly dokonalý agenturní servis, za nízké ceny se vydávaly notové materiály. Nepoddajný Marek Kopelent musel učit na Lidové škole umění v Praze 5 (1976 – 1991), ale bojoval a byly mu přiznána některá práva včetně přijetí do Svazu skladatelů a koncertních umělců. Přes nelehké podmínky si skladatelé našli v období vymezeným lety 1945 – 1970 vždy cesty, jak pracovat pro českou kulturu a udržet ji na solidní evropské i světové úrovni. Také pro hoboj vznikla závažná díla, která jsou dodnes živá.

Skladatelé komponující pro hoboj v letech 1945 – 1970

Lubor Bárta

(8. 8. 1939, Lubná – 5. 11. 1972, Praha)

Pocházel z kantorské rodiny, jeho otec byl tenorista a houslista. Velmi brzy poznal Bártův absolutní sluch a hudební nadání. Nejprve hrál na klavír, ale záhy začal s kompozicí a hrou na housle. Po maturitě na gymnáziu ve Vysokém Mýtě studoval v Praze nejprve hudební vědu a estetiku na Filozofické fakultě Karlovy univerzity a od roku 1948 kompozici na Akademii múzických umění ve třídě Jaroslava Řídkého. Byl vedoucím uměleckého souboru „Proud“, ve kterém se komponovalo v budovatelském duchu, často si ke spolupráci zval své spolužáky z AMU, např. Viktora Kalabise, Františka Kovaříčka a Jindřicha Felda. Postupně se však toto budovatelské nadšení vytrácelo a v roce 1955 se tento více než stočlenný soubor rozpadl. Na začátku Bártovy skladatelské dráhy byla především komorní tvorba. Svá klavírní díla si sám interpretoval (docházel na hodiny klavíru k Františkovi Maxiánovi). Houslovým koncertem, se kterým absolvoval, se mu otevřely dveře k další symfonické tvorbě. Ta se postupně vykrystalizovala vlivy I. Stravinského, B. Bartóka, S. Prokofjeva, B. Martinů, L. Janáčka, ale i G. Gershwina. Poslední rok svého života vyučoval hudební teorii na Pražské konzervatoři.

Díla:

Divertimento pro dechové kvinteto (1949)

Dechový kvintet (1950)

I. Dechový kvintet (1956) ♪ ČHF

II. Dechový kvintet II (1969) ♪ MKP, ČHF

Čtyři skladby pro hoboj a klavír (1965) ♪ HAMU, MKP, ČHF

Jan Zdeněk Bartoš

(4. 6. 1908, Dvůr Králové nad Labem - 1. 6. 1981, Praha)

Skladatel, pedagog, autor mnoha textů o hudbě a organizátor hudebního dění, se již od mala věnoval houslím. Později byl houslistou v různých souborech, divadelních a symfonických orchestrech (Šakova filharmonie, Orchester FOK, Tylovo divadlo, Velká opereta aj.). V rozmezí 1929 - 1931 procestoval mnoho zemí (Egypt, Indie, jihovýchodní Asie, Madagaskar aj.) jako koncertní mistr

s francouzskou námořní společností Messagerie Marittime v Marseille. Po krátkém působení v Paříži se vrátil do Prahy, kde studoval skladbu na odborné škole pro hudební pedagogy a posléze (1935) na Pražské konzervatoři u Otakara Šína a Jaroslava Řídkého, ale také na mistrovské škole u Jaroslava Kříčky.

Jeho skladatelský vývoj ovlivnila dlouholetá praxe instrumentalisty, a právě proto je jeho tvorba především komorního rázu. Až ve svém zralejším období se zaměřil na velké formy orchestrální hudby. Ve stejném období (1960) zábavným způsobem zpracoval všechny hudební formy v knize „*Čtení o hudebních formách*“.

Po obsahové stránce vystupuje v tvorbě J. Z. Bartoše do popředí téma lásky k vlasti a úsilí o zachování míru. Nejvíce se to odráží v jeho tvorbě vokální (kantáta *Běžec míru*) a hudebně - dramatické (balet *Hanuman*, ve kterém protestoval proti fašistickému násilí za války). Jeho komorní tvorba je velmi rozsáhlá.

Díla:

Divertimento pro devět dechových nástrojů (1956)

Concerto da camera per oboe ed archi (1963)

Symfonie č. 4 pro hoboj d'amore a orchestr (1968)

Concerto da camera per oboe ed archi (1970)

Divertimento č. 10 pro hoboj, klarinet a fagot (1970) ♪ PK, ČHF

Díla mimo sledované období:

Čtyři starofrancouzské tance pro dechové kvinteto op. 7 (1935)

Thema con variazioni pro dechové kvinteto op. 11 (1936) ♪ JAMU

Nálady pro dechové nástroje op. 16 (1938)

Nonet op. 19 (1939)

Capriccio concertante pro hoboj, lesní roh, fagot a smyčcový orchestr (1979) ♪ ČHF

Tercettino pro hoboj, klarinet a fagot op. 235 (1981) ♪ MZK, ČHF

Jaromír Bažant

(8. 8. 1926, Krásný Dvůr - 2. 5. 2009, Plzeň)

Jaromír Bažant byl nejen skladatelem, ale také klavíristou a hobojistou. Hudební základy získal v Plzni, kde studoval hru na housle a klavír. Na Pražské konzervatoři absolvoval v r. 1950 skladbu u Emila Hlobila a Miroslava Krejčího a v r. 1951 hru na hoboj (Václav Smetáček a Adolf Kubát). Současně složil státní zkoušku ze hry

na klavír (B. Kabeláčová). Poté dva roky působil v Armádním uměleckém souboru Víta Nejedlého a vyučoval na hudební škole B. Smetany v Plzni. Byl hobojistou a hráčem na anglický roh v Západočeském symfonickém orchestru v Mariánských Lázních. Od r. 1962 - 2002 působil jako profesor hudebně teoretických předmětů a klavírní improvizace na konzervatoři v Plzni. Ve studiu skladby ještě pokračoval v letech 1963 - 1967 na Akademii múzických umění v Praze ve třídě P. Bořkovce, V. Dobiáše a J. Pauera. AMU dovršil postgraduálním studiem hudební teorie. Byl průkopníkem v oblasti tvorby pro akordeon. Od r. 1972 u J. Bažanta můžeme najít i tvorbu vokální, zejména sborovou. Jeho dílo vychází z romantické výrazovosti, k soudobějšímu hudebnímu vyjadřování došel studiem kompozice u P. Bořkovce.

Díla:

Koncert pro hoboj a orchestr op. 12 (1961) ♪ ČHF

Parthia pro dechové kvinteto (1965)

Jan Bedřich

(16. 12. 1932, Kralupy nad Vltavou - 14. 7. 1996, Olomouc)

Skladatel, varhaník a dirigent Jan Bedřich po maturitě na gymnáziu v Žatci vystudoval skladbu na Akademii múzických umění v Praze u P. Bořkovce a scénickou hudbu u V. Trojana. Protože se věnoval též dirigování, stal se po studiu dirigentem ve Východočeském divadle v Pardubicích. Od r. 1968 působil také v Olomouci a v r. 1979 byl šéfdirigentem v Divadle Jonáše Záborského v Prešově. Jeho tvorbu ovlivnili nejen jeho učitelé, ale také velikáni jako I. Stravinskij a S. Prokofjev. Kromě děl komorních, orchestrálních a vokálních vytvořil celou řadu scénických děl. Pod vedením Václava Trojana si vytříbil cit pro divadelní dramatickosti. Vytvořil 116 hudebních děl k divadelním hrám, komediím, muzikálům (např. *S pravdou ven*, *Neděle na střeše*) a k televizním a filmovým inscenacím. Za zmínku stojí jeho hudba pro kreslený film, které se dostalo velkého uznání (např. *Pozor*, *Železný klobouk*, *Poklad pana Arna aj.*). Tvorba J. Bedřicha je tedy skutečně různorodá, o to víc si važíme komorních děl jako např. *Smyčcový kvartet č. 1 a č. 2*, *Dětské nápady* (cyklus instruktivních skladeb pro děti) a další.

Díla:

Dechový kvintet (1955)

Concertino pro hoboj a orchestr (1958)

Zdeněk Blažek

(24. 5. 1905, Žarošice - 19. 6. 1988, Nové město na Moravě)

Vyrůstal v rodině s bohatou hudební a kantorskou tradicí. Po gymnáziu studoval skladbu na brněnské konzervatoři u Viléma Petrželky a zároveň i hudební vědu u Vladimíra Helferta na Filozofické fakultě Masarykovy univerzity.

Po doktorátu z filozofie (1933) chodil na Pražskou konzervatoř k J. Sukovi, zároveň vyučoval hudební teorii v Brněnské besedě. Od r. 1941 byl jmenován profesorem skladby na konzervatoři v Brně a v r. 1947 se na dalších patnáct let stal jejím ředitelem. Současně externě přednášel na Pedagogické a Filozofické fakultě v Praze. Po odchodu z brněnské konzervatoře v r. 1961 nastoupil jako docent hudební teorie na Katedru hudební vědy. V r. 1968 byl jmenován profesorem a toto období také nejvíce zasvětil hudební teoretické činnosti. Kromě učení o dvojsměrné alteraci a formování harmonického myšlení v hudbě „předsmetanovské“ se intenzivně věnoval výkladu teoretického přínosu Leoše Janáčka (nespočet studií a vydání dvousvazkového Janáčkova teoretického díla). Blažek se prosadil zejména ve vokální tvorbě, která roste ze sukovsko - novákovské tradice. Ve své písňové tvorbě zhudebnil především verše českých básníků a měl hluboký vztah k lidové poezii. Byl jmenován zasloužilým umělcem, zasloužilým učitelem a poctěn Janáčkovou medailí.

Díla:

Divertimento pro flétnu, hoboj, klarinet a fagot, op. 28 (1946)

Malá svita pro hoboj a klavír, op. 41 (1952)

Díla mimo sledované období:

Dechový kvintet op. 110 (1971)

Idylky pro hoboj a klavír op. 125 (1974)

Trio pro hoboj, klarinet a fagot op. 137 (1977)

Hudba pro hoboj a smyčcový komorní orchestr op. 176 (1987)

Bedřich Dobrodinský

(13. 2. 1896, Kunžak – 28. 10. 1979, Praha)

Byl nejen skladatelem, ale také harfistou a flétnistou. Na harfu se začal učit pod vedením Gustava Miloty v Jindřichově Hradci a posléze pokračoval u Josefiny

Huberové v Salzburgu, kde hrál také sólově. Po třech měsících na frontě za první světové války se opět vrátil do Jindřichova Hradce, kde působil jako vojenský hudebník. Byl flétnistou a harfistou v pražských biografech, lázních Luhačovice a v Šakově filharmonii⁴, kde se svými kolegy založil dechové kvinteto, které bylo prvním stálým souborem tohoto obsazení. Navštěvoval soukromé hodiny na flétnu u Jana Balíka a na harfu u H. Kličkové - Nebeské. Jistě i díky tomuto sebezdokonalování proslul jako sóloharfista v České filharmonii (1922 – 1962), koncertní sólista, ale také jako rozhlasový interpret. V letech 1931 – 1946 vedl také hudební školu, díky které zkomponoval nespočet instruktivních skladeb nejen harfových, ale i klavírních, houslových a mnoha dalších nástrojů. Byl byl nejlepším českým harfistou a jedním z nejlepších na světě, na AMU vyučoval z politických důvodů pouze externě (1946 – 1948). Dával však soukromé lekce a mezi jeho žáky patří např. K. Patras, M. Šperlová a L. Váchalová. Není překvapením, že se jeho skladatelská činnost ubírala především k harfovým kompozicím. Nejzásadnější z této tvorby je *Koncert pro harfu* (1946), který si sám premiéroval se Symfonickým orchestrem hl. města Prahy FOK a tentýž rok jej hrál i s ČF. Napsal řadu odborných článků a studií, zejména o harfě. Za zmínku stojí humoristická knížka *Filharmonie se směje*.

Díla:

Koncertní sonáta pro hoboj a klavír (1962)

Díla mimo sledované období:

Koncertino pro hoboj a klavír (1934) ♪ MKP, HAMU

František Domažlický

(původní jméno Taussig)

(13. 5. 1913, Praha – 29. 10. 1997, Praha)

Amatérský hudebník získal v r. 1935 1. cenu za skladbu *Holčička* v soutěži o nejlepší trampskou písničku. Týž rok začal studovat hudbu u houslisty Otto Šilhavého, žáka O. Ševčíka. V r. 1941 byl deportován do Terezína. Zkomponoval tu několik písní i sborů a také *Píseň beze slov* pro smyčcové kvarteto. Až do konce války byl vězněn v koncentračních táborech Osvětim, Schwarzheide, Oranienburg

⁴ Šakovu filharmonii (1919-1921) založil L. V. Čelanský na protest proti ČF, kde ho nahradili V. Talichem. Spolu s Vl. V. Šakem se střídali u dirigentského pultu. Původně nesla název „Orchestr uměleckého klubu v Praze“.

a nakonec zařazen do jednoho z pochodů smrti. Po osvobození se živil hrou v kavárnách, od r. 1950 jako houslista Československého souboru písní a tanců. Následující rok absolvoval kurz pro přípravu pracujících ke studiu na vysokých školách. Vystudoval hru na housle na AMU u Fr. Daniela (1955). Na violu hrál v Divadle D 34, Hudebním divadle Karlín (1961–1976) a ve Filmovém symfonickém orchestru. Skladbu studoval na AMU u Jaroslava Řídkého a po jeho smrti u Emila Hlobila. Absolvoval se *Symfonií pro velký orchestr* (1960).

Jeho dílo charakterizuje bohatá chromatika ukotvená na pevném tonálním základu, svobodná melodie v přehledné formě, zřetelný rytmus a výrazová harmoničnost radostného či tklivého lyrického charakteru. Lyriku občas střídá hudba energická, až dramatická. Mezi jeho první úspěšné skladby patří *Serenáda pro smyčce D dur, 1. dechový kvintet* (uveden v berlínském rozhlase r. 1956, veřejně Českým dechovým kvintetem 1957) nebo *Koncert pro hoboj a orchestr*. Hráli je rádi amatéři a studenti je uváděli doma i v zahraničí.

Díla:

Dechový kvintet č. 1 op. 23 (1956) ♪ CHF, ČRo, MKP

Koncert pro hoboj a smyčcový orchestr op. 25 (1958) ♪ ČRo

Polní kvítí. Suita pro hoboj a harfu op. 31 (1962)⁵ ♪ HIS, ČRo

Dechový kvintet č. 2 op. 39 (1967) ♪ CHF, ČRo

Díla mimo sledované období:

Koncert pro dechové okteto (2 hoboje, 2 klarinety, 2 lesní rohy a 2 fagoty) op. 45 (1973) ♪ ČRo

Serenata da camera, pro flétnu, hoboj, housle, violu a violoncello op. 64 (1987) ♪ ČRo

Dechový kvintet č. 3 op. 73 (1990)

Let racka pro anglický roh a klavír op. 72 (1990) ♪ ČRo

Ragtime I, II, pro dechové kvinteto op. 73A (1990) ♪ ČRo

⁵ Též verze pro smyčce a harfu.

Radim Drejsl

(29. 4. 1923, Dobruška – 20. 4. 1953, Praha)

Absolvoval gymnázium v Rychnově nad Kněžnou, poté studoval na Pražské konzervatoři (skladba u K. Janečka, klavír u M. Knotkové, dirigování u P. Dědečka) a na AMU (skladba 1946 – 1950). Stal se uměleckým vedoucím Lidového souboru konzervatoře (1947 – 1949) a pak Armádního uměleckého souboru Víta Nejedlého (1949 – 1953). Za budovatelské písně obdržel Státní cenu Klementa Gottwalda (1953), dosáhl hodnosti majora.

Jeho dílo obsahuje na 150 skladeb (taneční a sborové písně, scénická hudba, balety, koncertní a orchestrální skladby). Společně s Vítem Nejedlým a Ludvíkem Podéštěm je pokládán za jednoho z klasiků tzv. budovatelské písně (socialistický realismus v hudbě) z počátku 50. let. Nejznámější je jeho skladba *Rozkvetlý den*. Ačkoli tyto řemeslně zručné skladby byly poplatné době a odvál je čas, bylo by nespravedlivé zapomenout na hodnotné kompozice, které zazněly např. ve velkém sále Společenského centra – Kino 70 v Dobrušce (7. 4. 2013): *Sonatina pro flétnu a klavír* z r. 1947 (Zuzana Bandurová – flétna, Jaroslav Šaroun – klavír), *Sonatina pro fagot a klavír* (Václav Vonášek – fagot, Jaroslav Šaroun – klavír), cyklus pěti písní *Krajiny dětství* z r. 1946, texty Fr. Halas aj.), který skladatel věnoval mamince (zpěv – Michiyo Keiko, klavír J. Šaroun) a *Dechový quintet* (1948, Belfiato Quintet). Řadí se k tomu nejlepšímu z předúnorové tvorby, reagují na aktuální hudební vývoj v Evropě, jsou mistrně instrumentovány, výborně pracují s rytmem, jsou moderní a objevné. J. Šaroun na koncertě konstatoval, že hudba Radima Drejsla si rozhodně zaslouží, aby se začala znovu hrát, protože patřila mezi to nejlepší v době, kdy vznikla⁶. Skladatelova smrt je zahalena tajemstvím a pouze se o ní spekuluje. Filmař Vojtěch Jasný, skladatel Luboš Sluka a Drejslova rodina tvrdí, že ho zavraždila KGB dříve, než stačil promluvit o skutečných poměrech v SSSR, spisovatel Pavel Kohout jeho smrt dává do souvislostí s odhlazením Stalinových zločinů N. S. Chruščovem v r. 1953.⁷ Třetí verzí je pak sebevražda z neznámých důvodů.

⁶ EHLOVÁ, Dana. *Novinky: Koncert pro Radima Drejsla, skladatele považovaného za nejnadanějšího z mladé poválečné generace* [online]. [cit. 2019-04-27]. Dostupné z: <https://www.novinky.cz/vase-zpravy/kralovehradecky-kraj/rychnov-nad-kneznou/1043-49935-koncert-pro-radima-drejsla-skladatele-povazovaneho-za-nejnadanejsiho-z-mlade-povalecne-generace.html>

⁷ SLUKA, Luboš. *Radio servis: Rozhovor s Lubošem Slukou* [online]. [cit. 2019-04-26]. Dostupné z: https://rychnovsky.denik.cz/zpravy_region/skladatel-radim-drejsl-byl-zavrazen-rika-sluka.html

Díla:

Dožínková suita pro hoboj a klavír (1950) ♪ HAMU, ČRo, ČHF

Petr Eben

(22. 1. 1929, Žamberk – 24. 10. 2007, Praha)

Jeden z nejvýznamnějších mezinárodně uznávaných českých skladatelů soudobé hudby ve světě. V letech 1935 – 1948 studoval na reálném gymnáziu v Českém Krumlově, studium přerušilo jeho věznění v koncentračním táboře Buchenwald. Od dětství hrál na klavír, violoncello a varhany. Po maturitě přesídlil do Prahy a byl přijat na Akademii múzických umění, kde v letech 1948 – 1952 studoval klavír u Františka Raucha a kompozici u Pavla Bořkovce (1950 – 1954). Živil se jako klavírista a pedagog. Působil na Katedře hudební vědy Filozofické fakulty Univerzity Karlovy v Praze (1955 – 1990), kde vychoval několik desítek žáků. Po r. 1989 vyučoval také na Katedře skladby na HAMU. Vytvořil řadu učebnic a metodických materiálů: s Jarmilem Burghauserem učebnici *Čtení a hra partitur* pro studenty konzervatoří a vysokých škol. Spolu s I. Hurníkem, P. Jurkovičem a dalšími spolupracovníky adaptoval do českého prostředí Orffův Schulwerk (vyšel ve čtyřech dílech jako *Česká Orffova škola*). Byl spoluautorem učebnic pro základní a střední školy, skládal do nich písně, mnohé upravil.

Od konce 50. let podnikl přes 150 koncertních turné po celém světě (varhaník, klavírní doprovod). Jako varhaník se představil na významných festivalech (Berliner Festspiele, Edinburg International Festival, Frauenfelder Musiktage, Great Organ Festival London, Kulturfest-Nachsommer Salzburg, Melbourne International Festival of Organ and Harpsichord, Mitte Europa, Musikfestspiele Saar, Wiener Festwochen aj.). Nahrál skladby své i díla jiných autorů. Často zasedal v mezinárodních porotách sborového zpěvu (Neerpelt, Celje, Nantes, Debrecen aj.). Proslavilo ho zvláště dílo vokální a varhanní. Vypjatý dramatický výraz má jeho *Koncert pro klavír a orchestr*. Skladatel užívá volnou tonalitu až polytonalitu, zachovává však tonální centra, má propracovanou rytmiku a dobře promyšlenou kontrapunktickou práci. Inspiruje se gregoriánským chorálem. Sborům dětským i dospělým psal skladby často „na míru“. Většina jeho prací vyšla tiskem doma i v zahraničí. Vokální dílo je dostupné ve více jazycích.

Získal cenu ve Velké jubilejní soutěži Svazu československých skladatelů (*Suita balladica* a *Balady pro sóla, sbor a orchestr*), zlatou medaili na VI. světovém festivalu mládeže v Moskvě (*Šestero písní milostných*, 1957), na vídeňském festivalu mládeže byly oceněny *Písně nejtajnější* (1959), dvě ceny dostal v roce 1965 v mezinárodní soutěži Kasseler Musiktage o nejlepší varhanní skladbu cyklus *Laudes ad.* Byl jmenován zasloužilým umělcem (1989), zastával funkci prezidenta Mezinárodního hudebního festivalu Pražské jaro (1990-1992), získal francouzský titul Rytíř umění a literatury (1991), udělili mu čestný doktorát a profesuru na Royal Northern College of Music (1992), Univerzitě Karlově (1994), Stamicovu cenu (1993), Řád svatého Cyrila a Metoděje (1994), prezident České republiky mu udělil Medaili Za zásluhy I. stupně (2002).

Díla:

Sonáta pro hoboj a klavír op. 1 (1950) ♪ HAMU, MKP, ČRo

Ordo modalis pro hoboj a harfu (1964) CHF, HAMU, MKP

Dechový kvintet (1967) ♪ MKP

Hudba pro hoboj, fagot a klavír (1970) ♪ MKP

Díla mimo sledované období:

Amoroso pro hoboj a klavír (1975) ♪ HAMU

Apello per oboe e piano (1995)⁸ ♪ ČRo, MKP

Miniatury pro hoboj a klavír (1997) ♪ HAMU

Jindřich Feld

(19. 2. 1925, Praha – 8. 7. 2007, Praha)

Otec skladatele byl profesorem na Pražské konzervatoři (housle), matka rovněž houslistka. Felda učí otec na housle a violu, skladbě na konzervatoři Emil Hlobil (1945 – 1948), na AMU Jaroslav Řídký (1948 – 1952). Souběžně studoval hudební vědu, estetiku a filosofii na UK (1945 – 1948, PhDr. r. 1952). V 50. letech získaly jeho skladby řadu domácích i mezinárodních ocenění, např. *Veseloherní předehra* (2. cena Velké jubilejní soutěže SČS a CHF a čestné uznání na Mezinárodním

⁸ Skladba byla napsána na objednávku soutěže Pražské jaro v r. 1996.

festivalu mládeže ve Varšavě, 1955). Dostával nespočet objednávek a psal převážně instrumentální skladby – orchestrální i komorní. V 1. období své tvorby vycházel především z tradice evropské a české hudby, rýsovaly se jasné tonální základy jeho harmonie, pevná forma, smysl pro nástrojovou virtuozitu, rytmickou živost atd. (*Koncert pro flétnu a orchestr*, uvedl ho Jean Pierre Rampal, *Koncert pro violoncello a orchestr*). V r. 1956 píše pro děti *Poštáckou pohádku*, operu pro děti (provedla ji Církevní konzervatoř v Opavě 3. 3. 2018, má 2 dějství), která se blíží muzikálovému pojetí a děti se na ní dobře seznámí s operou. 2. období Feldovy tvorby spadá do 60. let. Vstřebává moderní kompoziční techniky: dodekafonii, seriální techniku, aleatoriku atd. Jeho tvorba se výrazněji stylově vyhraňuje. Spadají sem *4. smyčcový kvartet* –1965 (často ho hrálo Smetanovo kvarteto), ale i další kvartety; *1. symfonie* (1967) provedená Českou filharmonií za řízení Antonia de Almeidy, *Suita pro smyčcový komorní orchestr* (r. 1963 uvedena jako abstraktní balet v Hannoveru, choreografie Yvonne Georgi; *Tři fresky pro orchestr* (uvedla Česká filharmonie) a fantazii pro symfonický orchestr *Srpnové dny*, protest proti okupaci Československa SSSR v r. 1968. 3. období, tvorba 70. a 80. let, je syntézou a prohloubením autorových předchozích snah a jeho osobního slohu. Sem spadají jeho nástrojové koncerty (klavírní, houslový, saxofonový, harfový a další), *Smyčcový kvartet č. 5* či *Saxofonový kvartet*. Nejzávažnějším a nejrozsáhlejším Feldovým dílem je *Kosmova kronika česká* na středověký latinský text. Napsal řadu dalších rozmanitých skladeb, z nichž jsou nejvýznamnější *Koncertní fantazie pro flétnu a smyčcový orchestr*, napsaná pro mezinárodní soutěž Jeana – Pierre Rampala v Paříži (1980). Jeho *Sonáta pro flétnu a smyčcový orchestr* (1965) byla prohlášena na konferenci Mezinárodní flétnové společnosti za nejlepší flétnovou skladbu 20. století. Tím se může pochlubit málokdo. Nejzávažnějším dílem 90. let je jeho *Symfonie č. 3 „Fin de siecle“*. Feld učil v letech 1972 – 1986 na Pražské konzervatoři, přednášel v USA, Dánsku, Norsku, SRN, Francii, Anglii, Japonsku a jako hostující profesor na univerzitě v Adelaide (Austrálie). Napsal mnoho instruktivních skladeb pro mladé interprety. Jen málokterému skladateli vyšlo tolik nahrávek (u nás i v cizině) a tištěných hudebních prací. V letech 1990 – 1992 byl šéfredaktorem hudebního vysílání Československého rozhlasu. Český hudební slovník uvádí zhruba 220 jeho prací, čímž se řadí mezi nejplodnější české skladatele 20. století.

Díla:

Romance pro hoboje a orchestr (1955) ♪ ČRo

Capriccio pro dechový kvartet a kytaru (1964) ♪ ČRo, HAMU

Koncertní hudba pro hoboje, fagot a orchestr (1964) ♪ ČRo

Burleska pro hoboje a klavír (1965) ♪ HIS

Tři skladby pro hoboje (flétnu nebo klarinet) a klavír (1966) ♪ ČRo, HIS

Dechový kvintet č. 2 (1968) ♪ ČRo, HAMU

Koncert pro hoboje a orchestr (1970) ♪ ČRo, ČHF, MKP

Dvě partyty pro zobcové flétny (nebo flétny příčné či hoboje) (1970) ♪ HAMU, MZK

Díla mimo sledované období:

Dechový kvintet č. 1 (1949) ♪ HIS

Elegie pro sopránový saxofon nebo hoboje a klavír (1981) ♪ HIS

Sonáta pro hoboje nebo sopránový saxofon a klavír (1982) ♪ ČRo, HAMU, HIS

Trio pro hoboje, klarinet a fagot (1987) ♪ MKP, NK, VKO

Partita pro hoboje a dva fagoty (1989)

Jan Frank Fischer

(15. 9. 1921, Louny – 27. 1. 2006, Praha)

Maturoval na gymnáziu v Kralupech (1940). Skladbu studoval na Pražské konzervatoři ve třídě J. Řídkého (1940 - 1945), u téhož pedagoga pak i mistrovskou školu (1945 - 1948), na Univerzitě Karlově hudební vědu u Josefa Huttera. Studium ale přerušil a dokončil ho v r. 1990 (titul PhDr.). Pak skládal, psal operní libreta, texty písní a překládal se svou ženou Olgou ze španělské literatury (básně, dramata) až do poloviny 60. let. Skládal zvláště opery pro studentské i komorní soubory a díla baletní, která byla velmi oblíbená doma i v zahraničí (Německo, Slovinsko). V letech 1944 - 2000 složil hudbu pro 135 inscenací (činohry, muzikály) pro Vinohradské divadlo, městská divadla pražská i ND, ale také kompozice pro film (69 titulů od reklamních filmů až po celovečerní a televizní seriály) a televizi, z nichž mnohé dostaly na festivalech mezinárodní ceny. Napsal rovněž mnoho koncertních, instrumentálních a vokálních děl. Událostí byly opery *Romeo, Julie a tma* a *Copernicus* či koncertní *Monology pro harfu a smyčce* i *Koncert pro 2 harfy a smyčce*. Úspěchy: Cena mezinárodní poroty na Expo 58 v Bruselu za hudbu k prvnímu Polyekranu, Cena za spolupráci na programu Laterny Magiky, Cena města Prahy za operu *Romeo, Julie a tma*, Cena

svazu československých skladatelů za operu *Copernicus* ad. Jeho díla vydaly Supraphon, Panton, Triga, Lyra-Music-Company (New York), Bärenreiter.

Díla:

Suita pro anglický roh a klavír op. 7 (1945)

*Pastorální sonatina pro hoboj a klavír op. 6b*⁹

Díla mimo sledované období:

Dechový kvintet (1971) ♪ ČRo, HAMU, HIS

Sextet pro harfu a dechové kvinteto (1993)

Koncertantní suita pro Barock jazz quintet ♪ HIS

Vzpomínka na Romea pro hoboj, klarinet, fagot a klavír (1998)

František Hertl

(18. 4. 1906, Zbůch u Plzně – 23. 2. 1973, Plzeň)

Kontrabasista, dirigent a skladatel započal svá studia na Pražské konzervatoři. V letech 1920 – 1926 studoval všechny tyto obory. Skladbu pod vedením Jaroslava Řídkého. Záhy po studiích (1929 – 1935) se stal koncertním mistrem v České filharmonii a současně hrál v Symfonickém orchestru Československého rozhlasu. V r. 1935 se stal uměleckým vedoucím Českého noneta, kde setrval až do r. 1950. Jeho působení v předních pražských orchestrech a již zmíněném Českém nonetu velmi ovlivnilo jeho skladatelskou tvorbu, která se zaměřuje především k hudbě instrumentální. Své hráčské zkušenosti uplatnil i jako pedagog na Pražské konzervatoři a HAMU. V letech 1950 – 1961 dirigoval v Československém rozhlase a 1952 – 1958 vedl Brněnský estrádní rozhlasový orchestr. Pro ten samozřejmě zkomponoval mnoho tanečních a estrádních skladeb, za *Estrádní suitu* získal 2. místo v Ježkově jubilejní soutěži. Velkým přínosem je *Sonáta pro kontrabas a klavír* z r. 1951, o které najdeme jen v Knihovně HAMU hned dvě diplomové práce, a *Koncert pro kontrabas a malý orchestr* (1957). Upravoval lidové písně.

Díla:

Symfonieta pro hoboj a malý orchestr (1956) ♪ ČRo

⁹ Vznikla z *Pastorální symfoniety op. 6a*, která je se sólovým hobojem (1944).

Emil Hlobil

(11. 10. 1901, Veselí nad Lužnicí – 26. 1. 1987, Praha)

Studoval gymnázium v Přerově (1912/20), pak češtinu a filosofii na UK Praha (1920 - 1924). Souběžně byl studentem Pražské konzervatoře u Jaroslava Křičky (1920 - 1923) a mistrovské školy u Josefa Suka (1924 – 1925, 1927 - 1930). Učil na zemském učitelském ústavu v Praze (1930 – 1941), pak skladbu na Pražské konzervatoři (1941 – 1958) a na AMU (1957 - 1971). Byl funkcionářem Svazu českých skladatelů a předsedou Českého hudebního fondu (od r. 1957). Ovlivnil ho impresionismus Sukův a Novákův, pak dospěl k soudobému modernismu, který u nás vládl před 2. světovou válkou. Po ní se zařadil mezi pokrokové skladatele, oprostil a zahustil svůj hudební výraz. Zkratkovitým přerývaným proudem myšlení se přiblížil L. Janáčkovi. Nejúspěšnější byl jako skladatel symfonií a komorních děl. Ovlivnila ho též lidová tvorba (*Tři moravské tance, Lidová veselice*). Jeho žáky byli např. Ivo Bláha, Jan Bůžek, Jindřich Feld, Luboš Fišer, Milan Iglo, Viktor Kalabis, Jiří Kalach, Ivan Kurz, Ivana Loudová, Zdeněk Marat, Miroslav Pelikán a Zdeněk Šesták.

Díla:

Dechový kvintet op. 1 ♪ HIS

Dechový kvintet op. 20 ♪ ČRo

Nonet op. 27 (1946)

Andante amabile op. 26b pro hoboje a klavír (1947)

Allegro leggiero op. 26b pro hoboje a klavír (1949)

Aria e rondo pro hoboje a harfu (1968) ♪ ČRo

Díla mimo sledované období:

Dechový kvintet op. 20 (1940)

Kvarteto pro dechové nástroje ♪ ČRo

Sonáta pro hoboje a klavír op. 91 (1974) ♪ HAMU, JAMU, NK, MKP

Karel Horký

(4. 9. 1909, Štěměchy u Třebíče – 27. 11. 1988, Brno)

Byl fagotistou a skladatelem. Prošel dráhou výkonného hudebníka (působil v Piešťanech, Českých Budějovicích, Pardubicích, Košicích a Brně). Nejprve studoval skladbu soukromě u Vladimíra Polívky, pak u Pavla Hasse. Studium kompozice nakonec dokončil u Jaroslava Křičky na mistrovské škole Pražské konzervatoře. Jako pedagog působil na brněnské konzervatoři (1945 – 1952), kde se později stal ředitelem (1964 – 1971). V té samé době několik let vyučoval i na Janáčkově akademii múzických umění. Jeho skladatelské dílo je velmi rozsáhlé a v podstatě zasahuje do všech hudebních žánrů. Významným způsobem se uplatnil jako hudební dramatik operami *Jan Hus* a *Hejtman Šarovec*, dále pak balety *Lastura* či *Král Ječmínek*. Námětově dával přednost historické a sociální tematice. Cílevědomě navázal na tradici české moderní hudby, reprezentované jmény J. Suka a V. Nováka. Vytvořil si vlastní osobitý sloh, měl smysl pro citlivé vedení vokální linky barvitou a bohatě propracovanou instrumentací svých orchestrálních partitur. Má několik nástrojových koncertů, zejména pro dechové nástroje. Z řady vyznamenání a ocenění, jichž se K. Horkému za celoživotní skladatelské a hudebně organizátorské dílo dostalo, uvedu alespoň Cenu osvobození města Brna (1960) a krajskou Cenu Leoše Janáčka (1970). V r. 1974 obdržel titul zasloužilého umělce.

Díla:

Sonatina pro hoboje a klavír (1958) ♪ ČHF, HAMU

Nonet (1958)

Díla mimo sledované období.

Suita pro dechové kvinteto (1943)

Ilja Hurník

(25. 11. 1922, Ostrava-Poruba – 7. 9. 2013, Praha)

Pocházel z učitelské rodiny a hudebně se začal vzdělávat v Ostravě, kde se učil klavíru a komponování. V r. 1938 byly zabrány Sudety a jeho rodina se musela

odstěhovat do Prahy. V Praze na konzervatoři studoval skladbu u V. Nováka a klavír u V. Kurze a I. Štěpánové (roz. Kurzové), u níž ještě pokračoval na AMU. I když zbytek svého života strávil v Praze, své slezské kořeny nikdy nezapřel, znatelné jsou především v jeho rané tvorbě (kantáta *Maryka*, balet *Ondráš*). Jeho hudba se označuje za neoklasickou, s osobitým charakterem a využitím soudobých kompozičních principů. Najdeme v ní humor, hravost a vytríbenou kompoziční techniku. Od roku 1966, kdy měla premiéru jeho první opera *Dáma a lupiči*, se začal zaměřovat na hudebně dramatické formy. Má obrovské množství sborových kompozic. Jako koncertní klavírista vynikl vedle širokého repertoáru klasického i soudobého především svým podáním Janáčka a Debussyho (gramofonové nahrávky). Ilja Hurník byl velmi významný i ve své pedagogické činnosti. Vyučoval na Pražské konzervatoři a působil také na Vysoké škole múzických umění v Bratislavě. Hudební výchova jako taková ho ale zajímala již dříve. Svědčí o tom například osmideskové album „*Umění poslouchat hudbu*“, či česká verze „*Orffova škola*“, kterou vydal se svým švagrem Petrem Ebenem. Ne nadarmo se o něm mluví jako o renesančním člověku. I. Hurník se věnoval i literární činnosti nejčastěji povídkového a fejetonového rázu, jež čerpala náměty zpravidla z hudební tematiky (scénáře pro filmy, rozhlasové hry, knihy pro děti, libreta aj.).

Díla:

Čtvero ročních dob, suita pro komorní orchestr (12 nástrojů) (1952/1953)¹⁰ ♪ ČRo
Sonata da camera pro flétnu, hoboj (housle), cello a klavír (cembalo) (1953) ♪ ČRo
Koncert pro hoboj, cembalo nebo klavír a smyčce (1959) ♪ ČRo
Esercizi pro flétnu, hoboj, klarinet a fagot (1956/1958) ♪ ČRo, ČHF
Moments musicaux pro jedenáct dechových nástrojů (1962) ♪ ČRo
Koncert pro hoboj a klavír (1964) ♪ ČRo

Díla mimo sledované období:

2. dechový kvintet (1985) ♪ ČRo
Sonatina pro hoboj a klavír (1988) ♪ MKP
Trio in C pro hoboj, klarinet a fagot (1993) ♪ ČHF
Etudy pro dechový oktět (2010)
3. dechový kvintet (2011)

¹⁰ Též verze pro dechové kvinteto (1. dechový kvintet) ♪ ČRo, MKP

Karel Boleslav Jirák

(28. 1. 1891, Praha – 30. 1. 1972, Chicago)

Po absolvování práv v r. 1913 se K. B. Jirák věnoval výhradně hudbě. Krátce patřili mezi jeho učitele V. Novák a J. B. Foerster, jinak byl čelným představitelem naší moderní hudby mezi světovými válkami. Na konzervatoři v Praze patřili mezi jeho žáky J. Ježek, I. Krejčí, M. Kabeláč, K. Slavický, Fr. Bartoš, z mladších pak Sv. Havelka a Fr. Kovaříček. Vyžadoval od nich vždy důkladný rozbor řešení kompozičního úkolu a jeho přesné zdůvodnění. Žáci si ho vážili. Byl krátce dirigentem České filharmonie, hostoval v řadě našich i cizích orchestrů, stal se předním funkcionářem Mezinárodní společnosti pro soudobou hudbu, napsal zhruba 1 000 hudebních recenzí a odborných článků do deníků a časopisů. V letech 1930 - 1945 byl ředitelem hudebního vysílání Čs. rozhlasu. Po válce emigroval do USA, kde působil na Musical College of Roosevelt University v Chicagu (1947 – 1969). V tvorbě vycházel nejdříve ze smetanovsko - fibichovské tradice, ovlivnil ho Otakar Ostrčil a Gustav Mahler, v instrumentaci i Richard Strauss. I když některé Jirákovy skladby komponované v průběhu války (*1. smyčcový kvartet, Třináct prostých písní, Smyčcový sextet s altovým sólem* aj.) připomínají Mahlerův vliv, jinými rysy naznačují i znalost Schönbergových předválečných partitur. Nadlouho ale nepřekračoval pozdně romantické stylové východisko svého hudebního cítění (poválečná díla *Tři zpěvy domova* na Sovovy texty, *Žalm XXIII* na slova Bible kralické pro smíšený sbor a orchestr, *Předehra k Shakespearovské komedii op. 22* a zejména jeho *2. symfonie F dur op. 25*). V klavírním cyklu *Na rozhraní* vnímá svůj problém nové stylové orientace, ale neopouští to, co mu bylo blízké. Při kompozici *Klavírní sonáty, Divertimenta pro housle, violu a violoncello, 2. Smyčcového kvartetu, Dechového kvintetu*, písňových cyklech *Probuzení a Duha* si uvědomoval bludný kruh moderny 20. let, proto se na 10 let odmlčel. Ke komponování se vrátil rozsáhlými díly z konce 30. let: *3. Symfonie* a *Symfonické* (původně *Filharmonické*) *variace*. Jako sbormistr měl smysl také pro vokální (vokálně - instrumentální) díla. Také v USA zůstal v písňové tvorbě hlubokým a přesvědčivým lyrikem romantického ražení, avšak dokonalá znalost novodobých hudebních směrů mu umožnila dopracovat se vlastního osobitého hudebního projevu. Jirákovo americké období reprezentují hlavně jeho *5. a 6. symfonie*, čtyři smyčcové kvartety, *2. klavírní sonáta, Rekviem* a celá řada dalších instrumentálních, komorních, koncertantních i vokálních děl. Z jeho

hudebně teoretických prací je nejrozšířenější *Nauka o hudebních formách*, jež se dočkala šesti revidovaných vydání u nás i v cizině.

Díla:

Sonáta pro hoboj a klavír op. 73 (1954) ♪ ČHF, MKP

Trio pro hoboj, klarinet a fagot op. 76 (1955-1956) ♪ ČHF

Díla mimo sledované období:

Kvintet pro flétnu, hoboj, klarinet, lesní roh a fagot op. 34 (1928-1929) ♪ ČHF

Stanislav Jelínek

(25. 3. 1945, Praha)

Absolvoval Pražskou konzervatoř (1959 – 1965) v oboru varhany a skladba u J. Zd. Bartoše, poté skladbu na HAMU (u J. Pauera, 1965 – 1970) a v postgraduálním studiu se věnoval teorii hudby 20. století opět na HAMU (1983 – 1985). V letech 1965 – 1991 učil na Vojenské hudební škole (později Vojenské konzervatoři v Roudnici nad Labem), od r. 1991 působil na VOŠ Jaroslava Ježka a od r. 1993 na Střední zdravotní škole Suverenního řádu Maltézských rytířů v Praze 1 (zpěv, muzikoterapie). Získal 2. místo v soutěži Generace 78 v Ostravě za *Concerto per orchestra da camera* a 2. místo v Soutěži Svazu českých skladatelů a koncertních umělců v r. 1979 skladbou *Koncert pro hoboj a orchestr*. Jeho tvorba pro hoboj je poměrně rozsáhlá (viz níže), v *Metamorfózách pro hoboj a klavír* můžeme najít jeho typický model rytmické autonomie jednotlivých hlasů. Vycházel z neoklasicismu, později přidával i neobarokní prvky. Věnuje se hudbě převážně komorní (zejména pro obsazení dechového tria) a vokální, blízký vztah má však i hudbě orchestrální. Některé z jeho komorních skladeb měly premiéru v zahraničí.

Díla:

Malá suita pro hoboj a klavír (1969) ♪ NK

Capriccio pro hoboj, klarinet, fagot a klavír (1970)

Kasace pro hoboj, klarinet a fagot (1970) ♪ NK

Díla mimo sledované období:

Malá směs lidových písní pro hoboje, klarinet, fagot a klavír (1971) ♪ NK
Koncert pro hoboje a malý orchestr (1974) ♪ ČHF
Zaváté serenády pro hoboje a fagot (1975)
Divertimento pro dechové trio (1976)
Vivat Bertramka pro hoboje a fagot (1976)
Hudba k dýmce pro hoboje, klarinet a fagot (1976)
Kde žijí skřivani pro hoboje, klarinet a fagot (1976)
Metamorfózy pro hoboje a klavír (1977)
Ohlasy pro dechové trio (1979)
Odpolední hudba pro hoboje, klarinet a fagot (1986) ♪ NK
Sonata quasi una fantasia pro hoboje a klavír (1986) ♪ NK, ČHF
Sonata da camera pro hoboje, cembalo a kontrabas
Sonáta pro dva hoboje, fagot a kontrabas
Introdukce, variace a finale pro hoboje, klarinet a fagot (1989)
Směs českých koled pro hoboje, klarinet a fagot (1990)
Sonata da chiesa pro hoboje d'amour a varhany (1992)
Variace na hebrejskou píseň „David melech Jisrael“ pro dechové trio (1992) ♪ MZK
Sonáta pro hoboje a klavír (1999)

Milan Jíra

(7. 4. 1935, Praha – 11. 7. 2016, Praha)

Absolvent klavíru na Pražské konzervatoři u Otty Háši a dirigování u Bohumila Špidry (1950 - 1955), pak skladby na HAMU u Pavla Bořkovce (1955 - 1963, Mgr. 1990) a postgraduálního studia estetiky na FF UK Praha (1966 - 1968). Pracoval jako korepetitor v Armádní opeře (1953 - 1955) a v Národním divadle (1976 - 1986), v letech 1957 - 1967 byl vedoucím skupiny kabaretu Armádního uměleckého souboru Víta Nejedlého a od r. 1963 dramaturgem souboru. V letech 1971 - 1976 učil na Konzervatoři Jaroslava Ježka a 1990 - 2000 skladbu a hudební teorii na Pražské konzervatoři, kde byl zároveň zástupcem ředitele. Od r. 1997 - 2003 byl předsedou Společnosti českých skladatelů. Je autorem asi 90 skladeb v oblasti vážné hudby pro různá obsazení, scénických prací, zvláště pro Realistické divadlo a Ústřední loutkové divadlo, Pro televizi napsal operu *Stvořitel budoucnosti* (1960), provedení se nedočkal, kantátu *Nešťastná svatba*. Je autorem 8 symfoni,

3 klavírních koncertů, *Houslového koncertu*, *Koncertu pro lesní roh a orchestr*, 8 smyčcových kvartetů, dvou klavírních trií, 6 klavírních sonát, *Sonáty pro housle a klavír*, 2 sonát pro violoncello a klavír, *Sonaty brevis pro violu a klavír*, 3 sonatin pro různá obsazení, 4 dechových kvintetů, 3 písňových a 2 sborových cyklů. Výrazněji se prosadil v populární hudbě. Pro volné sdružení Šanson - věc veřejná napsal na 100 šansonů, které interpretovala zvláště Ljuba Hermanová a Alena Havlíčková, ale též Rudolf Pellar, Jan Faltýnek a další. Šansony psal na hotové texty od Villona, Shakespeara až po Vítězslava Nezvala a dobové textaře. Uplatnil v nich bohatý rejstřík umělé hudby, jazzu a folklóru. Jsou zachyceny na LP Supraphonu a Pantonu. Psal do Hudebních rozhledů.

Díla:

Jarní concertino pro klavír a dechové kvinteto (1955) ♪ ČHF

Concertino pro hoboj a smyčcový orchestr (1966) ♪ ČHF

Pět skladbiček pro Chytrýska (pro dechové kvinteto, kytaru a kontrabas)

Miloslav Kabeláč

(1. 8. 1908, Praha – 17. 9. 1979, Praha)

Dětství Miloslava Kabeláče bylo nelehké, neboť jeho otec zemřel v r. 1916 na tuberkulózu a na rodinu dolehla bída. Na hodiny klavíru, kterému se do té doby učil u Marie Czastkové, musel přestat chodit a pokračoval v něm sám, což se podepsalo na jeho technice. Od šestnácti začal opět docházet na hodiny klavíru (L. Pokorná, A. Mikeš). Houslista a manžel L. Pokorné Kabeláče připravil na přijímací řízení na Pražskou konzervatoř a vřele mu doporučoval studium u K. B. Jiráka, za které byl celý život velmi vděčný. Na konzervatoři se setkal s K. Slavickým, se kterým se stali přátelé na celý život. Po dvou letech studia kompozice začal studovat i dirigování u P. Dědečka a v r. 1934 absolvoval klavírní Mistrovskou školu svou vlastní skladbou (*Fantazie pro klavír a orchestr op. 1*) pod vedením V. Kurze, který se o Kabeláčovi vyjadřoval velmi pochvalně. Už během studia u V. Kurze byl zaměstnán v rozhlase jako hudební režisér a také často dirigoval. Během 2. světové války zažíval své nejtěžší období, neboť jeho žena klavíristka Berta, roz. Rixová, byla Židovka. Jeho místo v rozhlase bylo podmíněno rozvodem s ní, to rezolutně odmítl a dál komponoval. Protestoval proti nacistické okupaci právě i svými díly (kantáta pro mužský sbor, dechové a bicí nástroje op. 7

„*Neustupujte!*“). Po válce se opět vrátil do rozhlasu, kde pracoval do r. 1954. Od r. 1958 se stal profesorem skladby na Pražské konzervatoři. Mezi jeho žáky patří např. Jan Slimáček, Jaroslav Krček, Ivana Loudová, Lukáš Matoušek nebo Jan Málek. V padesátých a šedesátých letech prožíval obrovské tvůrčí období. Vzniklo např. *Mystérium času*. Karel Ančerl skladbu prosadil na zájezd České filharmonie do USA a Anglie. V období normalizace byl šikanován režimem, nemohl vyjíždět do zahraničí a prezentace jeho tvorby byla velmi omezována. V r. 1967 získal titul zasloužilý umělec. Jeho dílo charakterizuje spojení emotivní hloubky a myslitelské závažnosti hudebního projevu. Užíval janáčkovskou inspiraci v lidové folklórní tvorbě, ale také po důkladném studiu čerpal z mimoevropských kultur. O *Sonatině pro hoboj a klavír* napsala Agáta Pilátová: „*Miroslav Kabeláč vložil do své Sonatiny pro hoboj naléhavost výrazu a bohatství významů s vitálně pozitivním vrcholem ve finále.*“¹¹

Díla:

Sonatina pro hoboj a klavír op. 24 (1955) ♪ HAMU

Díla mimo sledované období:

Dechový sextet op. 8 pro flétnu (pikolu), hoboj (anglický roh), I. klarinet (alt. saxofon), II. klarinet (basklarinet), lesní roh a fagot (1939–40)

Viktor Kalabis

(27. 2. 1923, Červený Kostelec – 29. 9. 2006, Praha)

Viktor Kalabis, jeden z nejvýznamnějších českých skladatelů 2. poloviny 20. století. Studoval na gymnáziu v Jindřichově Hradci, maturoval v Soběslavi (1942). Učil pak na Odborné škole pro ženská povolání a na konci války byl totálně nasazen v letecké továrně. Skladbu absolvoval na konzervatoři v Praze u Emila Hlobila (1945 - 1948), na AMU pak u Jaroslava Řídkého (1948 - 1952). Současně zvládl na filozofické fakultě Univerzity Karlovy hudební vědu a psychologii (absolutorium v r. 1952, titul PhDr. mu byl přiznán až v r. 1991 po pádu komunistické vlády). Krátce byl učitelem hry partitur na HAMU a od r. 1953 hudebním režisérem a redaktorem Československého rozhlasu v Praze. Od roku

¹¹PILÁTOVÁ, Agáta. *Radio servis: Pocta ztracené generaci* [online]. [cit. 2019-04-26]. Dostupné z: http://www.radioservis-as.cz/archiv14/29_14/29_porid.htm

1972 se věnoval výhradně komponování. Protože byl vyspělým klavíristou, hrál své skladby většinou sám. Charakteristika jeho tvorby: dokonalý smysl pro vnitřní logiku a řád díla, umění proporcí, ekonomika výrazových prostředků a instrumentační mistrovství, ojedinělá zvukovost vycházející ze silné invence autora, přesvědčivost hudebního sdělení spojené s bohatým citovým zázemím, upřímnost prožitého uměleckého a lidského poselství.

Mnohé skladby komponoval na objednávku interpretů, např. *Koncert pro orchestr* (Česká filharmonie), *4. symfonie* (Staatskapelle Dresden), *Canticum canticorum* (Gächinger Kantorei), *2. houslový koncert* (Josef Suk). *Klavírní koncert č. 1* a *Cembalový koncert* napsal pro svou manželku Zuzanu Růžičkovou, *Pět romantických písní o lásce* pro Terezii Czajbókovou a Maďarskou národní filharmonii. Některé kompozice psal pro mezinárodní soutěže: *Vábnička pro flétnu*, *Rondo drammatico pro violoncello* (Pražské jaro), *Allegro impetuoso* (Mezinárodní soutěž Carl Czerny), *Invokace pro lesní roh* (Mezinárodní festival Brno).

Jeho skladby uváděli Lovro von Matačić, Gennadij Rožděstvenský, Wolfgang Sawallisch, Jiří Kout, Zdeněk Mácal, Karel Ančerl, Václav Neumann, Manuel Rosenthal, Jaroslav Vogel, Herbert Blomstedt i další dirigenti a významné světové orchestry. Kalabis spoluzakládal mezinárodní rozhlasovou soutěž Concertino Praga. Byl prezidentem Nadace Bohuslava Martinů (1990 – 2003), nástupnické organizace založené r. 1975. Inicioval vznik Institutu B. Martinů (1995)¹². Ten soustřeďuje zvukové nosiče, obrazové dokumenty, muzikologické práce, má knihovnu tištěných partitur autora, a chce ji obohacovat o kopie originálních partitur, které se nacházejí v USA i dalších zemích. Mnohá jeho díla byla poctěna cenami a vyznamenáními - v roce 1969 Státní cena a Cena československé kritiky za dílo *Koncert pro velký orchestr*, videosnímek *Alenka v říši divů* ztvárněný Českou televizí obdržel cenu Parents' Choice Award v USA. Se svou manželkou, světoznámou cembalistkou Zuzanou Růžičkovou, žil v Jindřichově Hradci.

Díla:

*Divertimento pro dechové kvinteto*¹³ (1952) ♪ ČRo, ČHF, HIS

Dudácká suita pro hoboj a klavír (1953) ♪ ČRo, HAMU, HIS

Klasický nonet (1956) ♪ ČRo, ČHF

¹² *Institut Bohuslava Martinů* [online]. [cit. 2019-04-26]. Dostupné z: <https://www.martinu.cz/cz/institute/institut-bohuslava-martinu/>

¹³ Získalo 3. cenu Mezinárodní soutěže ve Varšavě 1955.

Malá komorní hudba pro dechové kvinteto (1967) ♪ HAMU, HIS, MKP

Díla mimo sledované období:

Nonet č. 2 „Pocta přírodě“ op. 44 (1981) ♪ HIS, MKP

Podivní pištcí, pro sedm dechových nástrojů (1990) ♪ ČHF

Fantazie pro hoboj a klavír (1995) ♪ HAMU, HIS, MKP

Rudolf Karas

(27. 10. 1930 Bukurešť – 1977)

Byl houslistou a skladatelem. Rodiče se hned po narození R. Karase vrátili do Čech. Pocházel z učitelské rodiny. Základní vzdělání získal v Kladně, poté pokračoval na Pražské konzervatoři studiem hry na housle a kompozice. Po dokončení školy byl houslistou v Armádním uměleckém souboru Víta Nejedlého a později (1955) Filmového symfonického orchestru. Protože se věnoval více kariéře profesionálního hráče, není jeho skladatelské dílo až tak rozsáhlé. Z orchestrální tvorby zmíním *Symfonietu pro smyčcový orchestr op. 4*, *Concerto pro housle a orchestr op. 5*, *Koncert pro flétnu a orchestr op. 1* a z komorní *Sonátu pro housle a klavír*, či *Smyčcový kvartet op. 3 a op. 6*.

Díla:

Suita pro hoboj a harfu (1967) ♪ ČRo

Ctirad Kohoutek

(18. 3. 1929, Zábřeh na Moravě - 19. 9. 2011, Brno)

Vyrůstal v učitelské rodině a od mala se pohyboval v hudebním a divadelním prostředí. Zanedlouho se Kohoutkovi přestěhovali do Ostravy, kde Ctirad v roce 1940 nastoupil do primy reálného reformního gymnázia. Vyhrocená válečná situace a zrušení tohoto ústavu, který Ctirad navštěvoval, přiměla rodinu přestěhovat se do Kroměříže. Hudebně ho vedlo hned několik pedagogů, nejvíce Ctirad Kohoutek vzpomínal na Vlastu Masníkovou, Drahomíru Rapaportovou-Janků a v již zmíněné Kroměříži převzal výuku jeho hudebního vzdělání Antonín Kříž. Po ukončení gymnázia v Brně absolvoval abiturientský kurz konzervatoře v Brně, kde studoval v letech 1948-1949 kompozici, hudební teorii a dirigování u V. Petrželky

a J. Šoupala. V rámci klavírní praxe korepetoval při výuce lidových tanců, což ho ještě více přiblížilo folklórnímu cítění a také k tvorbě L. Janáčka, jenž se mu stal velkým zdrojem inspirace. Odborná studia dovršil na JAMU v Brně v kompoziční třídě J. Kvapila (1949 - 1953). Protože byl velmi houževnatý, účastnil se skladatelských přehlídek, vedl lidový soubor JAMU, spolupracoval mj. s Brněnským rozhlasovým orchestrem lidových nástrojů a Brněnským estrádním rozhlasovým orchestrem. V roce 1963 své vzdělání v oblasti soudobé hudby rozšířil na stáži na Summer School of Music v Daringtonu, kde navštěvoval lekce W. Lutoslawského. Ve svém vzdělávání pokračoval o dva roky později pro změnu v Darmstadtu na přednáškách P. Bouleze a G. Ligetiho. Po celou tu dobu se již věnoval pedagogické činnosti jako asistent na JAMU a od roku 1965 jako docent pro obor skladby a skladebné teorie. V r. 1973 dosáhl doktorátu filozofie na Palackého univerzitě v Olomouci. V březnu 1980 byl jmenován ředitelem České filharmonie a tentýž rok i profesorem kompozice na AMU v Praze. Ctirad Kohoutek za svůj život získal 25 ocenění v Čechách a tři v zahraničí, a proto má tento významný český skladatel dodnes své místo na koncertních pódíích.

Díla:

Sonatina semplice pro hoboje a klavír (1950)

Suita giocosa pro dechové kvinteto (1958) ♪ ČHF

Suita pro dechové kvinteto (1958–1959) ♪ ČHF, MKP

Memento 1967, Koncert pro bicí a dechové nástroje (1967) ♪ MKP

Díla mimo sledované období:

Minuty jara, Imprese pro dechové kvinteto (1980) ♪ ČHF, MKP

Žerty a úsměvy, Novelety pro hoboje, klarinet a fagot (1991) ♪ ČHF

V zahradách chrámů Kyota, Meditace pro sólový anglický roh a bicí nástroj¹⁴ (1992) ♪ ČHF

¹⁴ Též verze pro sólový basklarinet a bicí nástroj.

Marek Kopelent

(28. 4. 1932, Praha)

Po maturitě na francouzském gymnáziu absolvoval skladbu na HAMU u J. Řídkého (1951 – 1955). O jeho vlivu svědčí Kopelentova absolventská skladba *Satanela*, symfonická báseň pro orchestr podle Jaroslava Vrchlického (1955). *Písně rozhořčené pro baryton a klavír* (1956) komentují maďarské události na angažovaná slova Petrarcových veršů. Jako notový redaktor Státního nakladatelství krásné literatury a hudebního umění (1956) se setkával s různorodým notovým materiálem, zamýšlel se nad principy kompozice. Poznával autory pozdějšího okruhu Nové hudby, seznamoval se s autory Druhé vídeňské školy i se seriálními principy evropské poválečné avantgardy a knihou C. Kohoutka *Novodobé skladebné teorie západoevropské hudby* (Praha 1962). Skladatelé navštěvovali festival „Varšavský podzim“, setkávali se s W. Lutosławským, K. Pendereckým a dalšími polskými autory v Praze, poslouchali jejich skladby a kontaktovali se s představiteli západoevropské hudební scény (Luigi Non a Karlheinz Stockhausen). Získané poznatky Kopelent promítal do své tvorby. Skladatelé, převážně starší generace, principy řadové kompozice osobitě transformovali a zařazovali do své tvorby jednotlivosti seriálního strukturování postwebernovské avantgardy (Jarmil Burghauser, Jan Kapr či Jan Rychlík, Luboš Fišer, Alois Piňos a Pavel Blatný). Tvůrci střední generace díky podnětům z Darmstadtu a Donaueschingenu radikálně přeformulovali své umělecké krédo. Vedle Kopelenta např. Zbyněk Vostřák, Rudolf Komorous, Vladimír Šrámek nebo Jan Klusák. Společně s teoretiky E. Herzogem a Vl. Léblem založili „Pražskou skupinu Nové hudby“ (1965). Zb. Vostřák se stal Kopelentovým důležitým partnerem s podobným osudem za doby normalizace. Kopelent se stává uměleckým vedoucím ansámblu „Musica viva pragensis“ (1965), který založil Petr Kotík. Nalezl postrádaný kompoziční řád a realizuje ho v *Neníí s flétnou za zemřelou Hanu Hlavsovou*. Poprvé aplikuje kompoziční myšlení následovníků A. Weberna, s nímž se setkával od r. 1957, a kterým se systematicky začal zabývat roku 1959. Další skladbou byla vokálně instrumentální kompozice *Chléb a ptáci* pro sólo kontraalt, recitátora, smíšený sbor a orchestr na verše Jana Skácela (1957 – 1962). Vlivy Nové hudby se snoubí s dosavadní postromantickou skladatelovou technikou. Kopelent nikdy nepřejal seriální techniky naprosto dogmaticky, ale postupně se dopracoval k osobitému rukopisu. Uplatňuje v intencích Nové hudby volnou dvanáctitónovou techniku ne však zcela striktně. Pracuje s témbrem, drobnými aleatorními plochami rozostřil ustálený tvar kompozice (*Žestový kvintet*,

1972). Téměř všechny skladby z tohoto období jsou psané v proporční notaci, občas používá mikrointervaly, s nimiž pracuje stále. *Třetí smyčcový kvartet*, v Čechách revoluční skladba (zápis v proporční notaci atd.), zařadil Kopelenta mezi čelné představitele evropského okruhu skladatelů Nové hudby. „Novákovo kvarteto“ ji předneslo na řadě významných mezinárodních festivalů (ISCM Festival ve Stockholmu), v letech 1963 – 1968 ho hrálo více než padesátkrát. Přes uvolnění v 60. letech a solidní postavení autorů „Nové hudby“ pociťují odmítavá stanoviska v příkrých svazových posudcích. Mají problémy s uváděním svých kompozic. Kopelent dostával řadu objednávek z ciziny a jeho díla byla premiérována na prestižních evropských festivalech. Vznikaly skladby jako *Rozjímání pro komorní orchestr*, *Snehah pro soprán, jazzový alt a komorní soubor* (premiéra v Benátkách 1966), *Modlitba kamene* (1967) a *Zátiší pro komorní soubor* (1968, premiéra v Donaueschingen). Roku 1969 Kopelent obdržel stipendium DAAD (Deutscher Akademischer Austauschdienst) k jednoročnímu tvůrčímu pobytu v Západním Berlíně v rámci programu „Berliner Künstlerprogram“, který byl zaveden pro již renomované tvůrce z různých uměleckých oborů. Ze čtyř českých umělců, kteří stipendium v roce 1969 dostali, se do Československa vrátil sám. Na základě svých postojů z let 1968 – 1969, sporů s ředitelem Supraphonu Jaroslavem Šedou a normalizačních čistek, byl v březnu 1971 propuštěn ze zaměstnání, nepřijali ho do normalizovaného Svazu českých skladatelů a koncertních umělců a následně odstavili i z aktivní účasti v českém kulturním životě. Až roku 1976 získal práci korepetitora tanečního oddělení Lidové školy umění v Praze 5 v Radotíně, kde pracoval až do r. 1991. Byla to jeho existenční záchrana. V r. 1973 zakázali přes četné zahraniční úspěchy také činnost souboru Musica viva pragensis. Kopelenta však jeho zahraniční přátelé neopustili a byl jedním z nejvydávanejších českých autorů 2. poloviny 20. století. Nemohl se zúčastnit ani práce v porotách zahraničních soutěží. Nepřestává však pracovat, přestože se nesmějí hrát jeho díla. Roku 1978 proto vyvolal spor s Českým hudebním fondem a podařilo se mu částečně zvítězit. Roku 1983 ho přijali jako posledního do Svazu skladatelů a koncertních umělců. Za charakteristickou skladbu 80. let se dá považovat *Concertino pro anglický roh a orchestr* (1984). Po r. 1989 byl hudebním poradcem kulturní sekce Kanceláře prezidenta republiky (1990 - 1991) a pedagogem HAMU od r. 1990 (profesorem od r. 1991). Týž rok dostal od francouzské vlády řád Chevalier des arts et lettres, zasedal v porotě 2. ročníku Mezinárodní skladatelské soutěže Pražské jaro 1995, pracuje v tvůrčí skupině „Ateliér 90“, založené po zániku Svazu Československých skladatel a koncertních

umělců. Sdružení organizuje festival „Třídění plus“ (od r. 1996) či Mezinárodní skladatelské kurzy v Českém Krumlově, které Kopelent založil a řídí. V letech 1995 – 1996 působil v Radě ministra kultury pro Českou filharmonii. V květnu 2001 obdržel M. Kopelent na Vídeňské universitě Herderovu cenu hamburské nadace Alfreda Toepfera. Na podzim roku 2003 převzal cenu Ministerstva kultury za přínos v oblasti hudby.

Díla:

Malá suita pro hoboj a klavír (1957) ♪ MKP

Malé pantomimy, Suita pro dechové kvinteto (1961) ♪ ČHF

Hudba pro 5 pro hoboj, klarinet, fagot, violu a klavír (1964)

Pocta Vladimíru Holanovi pro nonet (1965)

Díla mimo sledované období:

A few minutes with an oboist, concerto galante pro hoboj a komorní orchestr (1972) ♪ ČHF

Triste e consolante pro dechové kvinteto (1977)

Musica aneb Prastarý příběh, který andělé přenášejí z času do času, Singspiel pro soprán, 2 herce a 3 hudebníky (flétna, hoboj a cembalo) na text Bohumila Sobotky (1978–79)

Concertino pro anglický roh a komorní soubor (1984) ♪ ČHF, HIS

Vyhánění pro mezzosoprán, hoboj sólo a devět hlubokých smyčců ♪ ČHF

Zprava doleva, zleva doprava pro hoboj a violoncello (2008) ♪ ČHF

The London Spring greeting, pro hoboj sólo (2007)

František Oldřich Korte

(26. 4. 1926, Šaňa – 10. 9. 2014, Praha)

Otec F. O. Korte byl také skladatel (Fr. Korte). Studium gymnázia musel přerušit kvůli okupaci v r. 1942 a odejít do koncentračního tábora, ze kterého se pokusil utéct a jen zázrakem přežil. Absolvoval Pražskou konzervatoř jako student skladby ve třídě F. Píchy. Po válce byl plný zlosti, vystřídal nespočet pracovních pozic (např. fotograf, žurnalista, zemědělský nebo lesní dělník), pravidelně vystupoval jako klavírista. Zásadní setkání v r. 1944 v integračním táboře s Alfredem

Radokem ovlivnilo Korteho život, právě A. Radok přivedl mladého F. O. Korteho do Laterny Magiky. V této sféře se dotkl všech žánrů včetně jazzu, mimo jiné absolvoval jako sólista Laterny Magiky v 60. letech přes 3000 vystoupení ve čtyřech kontinentech světa. Bezmezně obdivoval dílo B. Martinů, především jeho *Otvírání studánek* (dlouhou dobu byly zařazeny do programu Laterny). Osmělil se a napsal Martinů obdivný dopis, ke kterému mu přiložil i dvě svá díla k hodnocení. Martinů mu odpověděl podrobným rozbořem jeho skladeb a prosil o diskrétnost, neboť se bál, že by ho zaplavili i ostatní skladatelé. Korte jeho prosbu vyslyšel a až do smrti B. Martinů se nikomu s dopisem nesvěřil. Celý život byl po boku Alfréda Radoka, kterého z politických důvodů zbavili funkce ředitele Laterny Magiky a v r. 1968 musel definitivně odejít do zahraničí, kde bohužel nebylo přáno jeho experimentům. Zemřel ve Vídni r. 1976 zlomen a vyčerpán. Korte zůstal Laterně věrný a po zproštění viny (v r. 1958 byl podmíněčně odsouzen a strávil 3 měsíce v vazbě) mohl vyjíždět do zahraničí. Byť byl přemlouván, aby v zahraničí zůstal, cítil, že jeho místo je v Československu (také asi proto, aby mohl komplikovat život komunistům). Jeho nejznámější dílo je *Kouzelný cirkus*, který je zapsaný v Guinnessově knize rekordů, neboť se dočkal 7.000 repríz. Nevytvořil mnoho děl (asi 30 opusů), ale v každém řeší specifický obsahový nebo stylový problém. Nehledá výboje v samotném způsobu hudební řeči, přesto však hovoří osobitě a neotřele, má svou „vlastní estetiku“.

Díla:

Tři kánonické tance pro hoboj a cembalo (1944 – 1954)

Jaroslav Kvapil

(21. 4. 1892, Fryšták u Holešova – 18. 2. 1958, Brno)

Po absolvování gymnázia v Olomouci studoval na Janáčkově varhanické škole v Brně (1906 – 1909) a později (1911 – 1913) na konzervatoři v Lipsku (kompozice u M. Regera). Právě hodiny s Regerem měly zásadní vliv na další skladatelský vývoj mladého Kvapila. Ten se po studiích stal pedagogem na brněnské varhanické škole, od r. 1919 – 1947 na konzervatoři v Brně a také na hudební škole Besedy brněnské (1918 – 1946), kde se po dvou letech působení stal ředitelem. Jeho pedagogická činnost tím však nekončí a od r. 1947 – 1957 vychoval řadu skladatelů jako profesor na konzervatoři a Janáčkově akademii

múzických umění. Mezi jeho významné žáky patří např. Fr. Suchý, Th. Schaefer, J. Podešva, G. Křivinka, M. Ištván, Ct. Kohoutek aj. Kvapil byl pro brněnský život významný i jako klavírista, sbormistr a dirigent. Jako sbormistr ve filharmonickém spolku Besedy brněnské prováděl ve spolupráci s orchestrem brněnské opery velká oratorní a kantátová díla (např. *Glagolská mše* od L. Janáčka, *České requiem* od L. Vycpálka). Kvapil jako skladatel nepodléhal experimentům, držel se spíše tradice v klasicko – romantickém stylu a čistých hudebních forem v dvořákovském duchu. Napsal např. *Pohádka máje* na námět V. Mrštíka, čtyři symfonie, *Koncert pro klavír a orchestr*, oratorium *Lví srdce* a další. Za skladatelskou a interpretační činnost byl v r. 1955 oceněn titulem Zasloužilý umělec.

Díla:

Koncert pro hoboj a orchestr (1951)

Bohuslav Martinů

(8. 12. 1890, Polička - 28. 8. 1959, Liestal ve Švýcarsku)

Už ve škole se učil hrát na housle u J. Černovského a pokoušel se skládat. V r. 1906 začal studovat housle na Pražské konzervatoři. Pro přemíru jeho zájmů musel opakovat, neuspěl ani s pokusem vystudovat skladbu na varhanickém oddělení. Byl vyloučen (1910), studoval však samostatně dál. Složil státní zkoušku opravňující ho k vyučování. V České filharmonii hrál v sekci 2. houslí, po vzniku samostatného ČSR pro ni zkomponoval kantátu *Česká rapsodie* (1918). V Národním divadle přijali k nastudování jeho balet *Istar* (1917–21). Téměř v třiatřiceti letech nastoupil do mistrovské třídy Josefa Suka. Studia po roce přerušil, protože se stal stipendistou u A. Roussela v Paříži (1923), kde žil v letech 1923 – 1940. Získal uznání doma i za hranicemi bohatým záběrem své tvorby. Jeho symfonie nastudovali významní dirigenti, prosadily se opery, balety, koncertantní i komorní skladby. Oženil se s Francouzskou Charlotte Quennehen (1931). Domů se vracel pouze na prázdniny (Polička), anebo na premiéry svých děl. Kromě francouzských přátel se stýkal s významnými krajany: J. Zrzavým, J. Šímou, R. Kunderou a dalšími. V Paříži přestal vládnout po r. 1920 impresionismus a nastoupila Pařížská šestka. Jazz a Stravinskij ukázali Martinů, jak mohou být zapracovány do díla folklórní motivy (balet *Špalíček*). Studium jazzu

vyústilo ve skladbách *Jazzová suita*, *Kuchyňská revue* nebo v opeře *Tři přání*. V komorní hudbě jej ovlivnil novoklasicismus s hudební formou *concerta grossa* ze 17. století. Klíčovým dílem 30. let se stala „opera – sen“ *Julietta*. Opustil v ní novoklasicismus a zkoumal iracionální svět představ. Použil harmonický postup moravské modulace, později nazývaný „Juliettin spoj“. L. Janáček tímto „idée fixe“ obohatil závěrečnou část *Tarase Bulby* a další skladby pozdního období. Před nacisty uprchl Martinů v r. 1941 do USA. Na válku reagoval v Paříži *Polní mší* a v New Yorku *Památník Lidicím*. O premiéry jeho symfonií se ucházeli světoví dirigenti. Symfonie z válečného období pro americké orchestry jsou pozoruhodné svou spontánností, logickým uspořádáním celku, rytmickou svěžestí, melodičností, harmonickou čistotou a „českou aurou“. Na lidové texty tu napsal drobné intimní klenoty pro zpěv a klavír *Písničky na jednu stránku*, *Písničky na dvě stránky* a *Nový špalíček*. Jeho pobyt v USA prodloužily tvůrčí závazky, pedagogická práce (univerzita v Princetonu, New Jersey) a studená válka. K významným žákům skladatele z Československa patří za jeho pařížského pobytu talentovaná, ale předčasně zesnulá skladatelka a dirigentka V. Kaprálová, po válce emigrant Jan Novák. Po návratu z USA (1953) pobýval v Itálii, Francii a ve Švýcarsku. V 50. letech fantazie a nespoutanost výrazu při zachování formy obohatila *Symfonii č. 6* a *Fresky Piera della Francesca*. Neoimpresionistická struktura předchází principy aleatoriky a navozuje nekonečný svět imaginace. Souběžně komponoval jednoduché a výrazově čisté skladby s lidovými náměty, tzv. „pozdravy domů“. Výrazem nostalgie a smutku je komorní kantáta *Otvírání studánek* (1955). Po dlouhé odmlce se vrátil k opeře (*Ariadna*, *Mirandolina*, *Řecké pašije*). Po tragické smrti Jana Masaryka (1948) upustil od návratu domů a zůstal v emigraci. Jeho osoba i jeho hudba byly nežádoucí nejen za fašismu, ale též v letech 1948 – 1955. Poslední dva roky života strávil ve Švýcarsku, kde i zemřel. Jeho ostatky byly na přání jeho ženy (zesnula v r. 1978) převezeny do jeho rodné Poličky v r. 1979. Nadčasová je jeho myšlenka: *"Umělec se stále ptá po smyslu života, svého vlastního i lidstva, hledá pravdu. Systém neurčitosti otevírá naše každodenní životy. Tlak mechanizace a uniformity je pro člověka impulsem k tomu, aby protestoval a umělec má jen jednu možnost, jak tento protest vyjádřit a tím je jeho hudba."*¹⁵

¹⁵ MARTINŮ, Bohuslav. Pozdrav domovu. *Československý boj*. 4. 11. 1939, roč. 1, čís. 28, s. 1.

Díla:

Kvartet pro hoboj, housle, violoncello a klavír (1947)

Sinfonia concertante pro hoboj, fagot, housle, violoncello, smyčcový orchestr a klavír (1949)

Mazurka, Nokturno pro hoboj, dvoje housle a violoncello (1949)

Koncert pro hoboj a malý orchestr (1955) ♪ ČRo, HAMU, HIS,

Ronda pro septet (1950) ♪ HIS

Nonet č. 2 (1959) ♪ ČRo, HIS, MKP

Díla mimo sledované období:

Nonet – Fragment (1924) ♪ ČRo, HAMU, MKP¹⁶ HIS

Sextet pro klavír a dechové nástroje (1929) ♪ HIS

Kvintet pro dechové nástroje (1930)¹⁷

Serenata III. pro hoboj, klarinet, čtyři housle a violoncello (1932) ♪ ČRo

Čtyři madrigaly pro hoboj, klarinet a fagot (1937) ♪ ČRo, HAMU, HIS

Josef Matěj

(19. 2. 1922, Brušperk – 28. 3. 1992, Frýdlant nad Ostravicí)

Otec z rozvětveného rodu brušperských lidových muzikantů ho naučil hrát na trombon. Josef Matěj navštěvoval v letech 1938 – 1942 ostravský Masarykův ústav hudby a zpěvu. Krátce působil jako trombonista ostravského operního orchestru. Poté studoval v letech 1943 – 1947 na konzervatoři v Praze hru na varhany u Josefa Kuhna, skladbu u Zdeňka Hůly a Emila Hlobila, na AMU pak kompozici u profesorů J. Řídkého a K. Janečka (1947 – 1951). Řídil pěvecké sdružení Union a pracoval jako lektor hudební teorie na divadelní fakultě AMU. V kurzech Lidové umělecké tvořivosti vyučoval skladbu, hrál na pozoun v různých orchestrech – i v Armádním uměleckém souboru Víta Nejedlého. V rodném lašském kraji čerpal inspiraci jak pro tvorbu vážné hudby (*Koncert pro pozoun a orchestr*, 1. a 5. symfonie), tak pro tzv. estrádní i dechovou hudbu (*Slavnostní pochod horníků*, *Vojenská*, *Na košatském vinobraní*, *Brušperská polka*, *Hatovský valčík* aj.).

¹⁶ Pouze partitury.

¹⁷ Ztracen.

Ovlivnila ho i lidová hudba jiných národů. V opeře *Čtyřicet dnů hory Musa Dagh* se inspiroval arménským a balkánským folklorem. V 70. letech 20. století byl místopředsedou Svazu českých skladatelů a koncertních umělců. V zahraničí byl oceněn jeho *2. smyčcový kvartet* a *Sonáta pro hoboj a komorní orchestr*.

Díla:

Suita pro hoboj a klavír (1950)

Dechový kvintet (1955/1956)

Mazurka pro dechový kvintet

Čtyři skladby pro hoboj a klavír (1956)

Sonata da camera pro hoboj a komorní orchestr (1952 – 54) ♪ HAMU, HIS, MKP

Tři duchovní písně pro tenor, violu, anglický roh a varhany (1952)

Díla mimo sledované období:

Nokturno pro hoboj, smyčce a harfu (1971)

Hudba pro pět dechových nástrojů: „Omaggio a Leoš Janáček“ (1978) ♪ ČHF

Jiří Mihule

(22. 7. 1907, Praha – 27. 4. 1977, Praha)

Byl otcem Jiřího Mihuleho, profesora na HAMU a legendárního hoboisty České filharmonie. Vystudoval hoboj a skladbu u J. B. Jiráka na Pražské konzervatoři. Jako hoboista působil v libereckém divadle, pro které napsal balet *Modravá země*. Byl také hudebním redaktorem DILIA. Jiří Mihule st. napsal mnoho kompozic pro hoboj, neboť komponoval pro svého syna hoboistu. Ve své hudbě se také inspiroval středověkou hudbou (např. *Středověka suite*), ale také přírodou v Pojizeří. Z další tvorby zmíním *Smyčcový kvartet* (1937), *Dětské písničky pro střední hlas a nonet* na slova M. Bureše, *Májovou suitu* (1957) či hudbu k filmu *Přítelkyně pana ministra*.

Díla:

Sonáta pro hoboj a oktet

Sonáta pro hoboj a klavír ♪ ČRo

Dechový kvintet (1945)

Jaro v Čechách pro hoboj a komorní orchestr (1948) ♪ ČRo

Nonet (1948)

Koncert pro hoboj a orchestr (1952)

Koncert pro hoboj a orchestr (1954)

Koncert pro hoboj a orchestr (1956)

Díla mimo sledované období:

Fantazie, pro hoboj a orchestr (1937)

Jan Novák

(8. 4. 1921, Nová Říše – 17. 11. 1984, Neu Ulm, Německo)

Důkladného vzdělání se mu dostalo na jezuitském gymnáziu na Velehradě a na klasickém gymnáziu v Brně (středověká latina – dokonce v ní veršoval, antická poezie a literatura – odraz v díle). Studoval v Brně na konzervatoři u Viléma Petrželky skladbu (1940 – 1946) a klavír u Fr. Schäfera, v Praze pak krátce skladbu u Pavla Bořkovce a znovu na JAMU u Petrželky. Navázal na dílo B. Martinů, u něhož studoval v New Yorku pět měsíců (1947). Byl s ním v přátelském vztahu až do jeho smrti a využíval jeho rad na dálku. V témže období se účastnil i kurzů u Aarona Coplanda. Později se blížil stylu Carla Orffa. Martinů naučil Nováka cizelérské práci s motivem, objevil mu bohatství rytmů a skladatel nahlédl do jeho tvůrčího procesu. V Novákově hudbě se zformovaly některé charakteristické rysy: zřetelná formová strukturace, instrumentační mistrovství, hybná rytmika a volná tonalita, i zárodky jeho specifického vokálního stylu, jehož nesentimentální zpěvná linie vyváženě využívá kantilény, parlanda i ornamentiky. Nebál se ani dodekafonie, seriální a tzv. Nové hudby. Jeho názorové rozepře s oficiální mocí vyvrcholily po sovětské okupaci (1968). Emigroval a žil natrvalo v zahraničí – Rakousko, Dánsko, Itálie – 1970 až 1977, nakonec zakotvil v Německu. Krátce před smrtí dostal nabídku učit na vysoké škole ve Stuttgartu. Z raných skladeb vyniká *Koncert pro dva klavíry s orchestrem* (1954). Z latinských cyklů pak mistrovská skladba *Passer Catulli* pro bas s doprovodem noneta (1962). Angažovanou skladbou se stala kantáta *Ignis pro Ioanne Palach* (Oheň pro Jana Palacha, 1969). Vynikající jsou jeho instrumentální koncerty, mezi něž patří zejména *Koncert pro hoboj a orchestr* (1952). Jako dílo mimořádných hodnot je uváděna *Sonáta super Hoson zes pro flétnu* (housle) a klavír (1981). V 60. letech spolupracoval s renomovanými režiséry v Praze: Jiřím Trnkou, Karlem Kachyňou, Jiřím Brdečkou, Karlem Zemanem, Jiřím Sequensem; v emigraci s Vojtěchem Jasným. Výsledkem

produkce 60. a 70. let tak bylo celkem 14 celovečerních, 2 loutkové a 1 animovaný film, např. *Kočár do Vídně*, *Noc nevěsty*, *Ať žije republika* (Kachyňa), *Ukradená vzducholoď* (Zeman) či *Kybernetická babička*, *Archanděl Gabriel a slečna husa* (Trnka). Sympatický je i humor v jeho hudbě. Je považován nejen za nejvýznamnějšího poválečného moravského skladatele, ale dokonce za největší osobnost moravské hudby po L. Janáčkovi.

Díla:

Koncert pro hoboj a orchestr (1952) ♪ HAMU, ČRo

Baletti à 9, pro noneto (1955) ♪ HAMU

Concertino pro dechové kvinteto (1957) ♪ ČHF, ČRo, MKP

Jiří František Novák

(15. 8. 1913, Litoměřice – 1993, Praha)

Vystudoval klavír na Pražské konzervatoři a mistrovskou školu u J. Heřmana. Současně studoval práva na Karlově univerzitě. V letech 1947 – 1951 dovršil své vzdělání v kompoziční třídě J. Řídkého na HAMU. Absolvoval s kantátou *Děkuji ti, Praho*, kterou ve Smetanově síni dirigoval sám jeho profesor J. Řídký. Od r. 1950 – 1973 působil na Pražské konzervatoři jako profesor obligátního klavíru a teoretických předmětů. Protože byl korepetitorem na dechovém oddělení, zkomponoval tehdejšímu studentům řadu skladeb (např. *Sonáta pro pozoun a klavír op. 25*, *Sonáta pro hoboj a klavír op. 63*, *Jedenáct miniatur pro dva lesní rohy op. 109 aj.*). Jeho dominantou však byla tvorba vokální a celý život se věnoval zejména opeře. Stylově vycházel z okruhu české meziválečné avantgardy, experimentoval i s elektrofonickou hudbou. Jeho dílo čítá 185 opusů od skladeb komorních přes melodramatické až k operním. Ojediněným dílem je celovečerní skladba *Rozjímání o nevěstném* (pásmo recitace, melodramů a kantáty, jehož závěrečnou část *Panychidu za nevěstného* provedla Česká filharmonie).

Díla:

Sonáta pro hoboj a klavír op. 63 (1960)

Fantazie pro hoboj a klavír

Rondo pro hoboj a klavír

Lubomír Novosad

(9. 10. 1922, Hlučín – 6. 9. 1991, Brno)

Studium kompozice na brněnské konzervatoři zakončil v r. 1949 *Dramatickou přehrou* pro symfonický orchestr. Skladbu studoval u J. Kvapila a dirigování u B. Lišky. Po škole ho čekala dlouholetá praxe klavíristy a aranžéra v předních orchestrech (hlavně v orchestru G. Broma). S tímto orchestrem často vystupoval i v zahraničí a doprovázel mnoho evropských sólistů. Od r. 1961 se stal hudebním režisérem v brněnském rozhlase, což ho postupně dovedlo ke skladatelské a aranžérské práci pro Orchester Studio Brno, zaměřoval se tedy na hudbu populárně symfonickou a jazzovou (např. *Začínáme foxtrotem*, *Epizoda*, *Femina*, *Noční let*, aj.). Své zkušenosti předával jako externí pedagog na JAMU v oboru instrumentace tanečního a jazzového orchestru.

Díla:

Sonáta pro hoboj a klavír (1948)

Dechový kvintet (1948)

Oldřich Palkovský

(24. 2. 1907, Brušperk – 13. 5. 1983, Zlín, tehdy Gottwaldov)

Oldřich Palkovský vyrůstal v muzikantské rodině, složil přijímací zkoušky na brněnskou konzervatoř v oboru skladba (V. Petrželka), dirigování (Z. Chalabala) a klavír (I. Kurzová a A. Holubová). Od r. 1931 – 1933 se ve studiu kompozice zdokonaloval v mistrovské třídě J. Suka na Pražské konzervatoři. Rok poté se stal učitelem na hudební škole ve Zlíně, současně byl také zkoušejícím u státních zkoušek na konzervatoři v Brně. Jeho pedagogická činnost se rozvinula na kroměřížské konzervatoři, kde vyučoval hudebně teoretické předměty. Jeho tvorba je neprogramní, a to jak v hudbě komorní, tak v orchestrální. Hudební styl měl zprvu pozdně romantický, tedy spíše konzervativní, s výraznou melodikou, citem pro motivickou práci a barvitou instrumentací. Později se však, jako mnoho jiných skladatelů v tomto období, odpoutal od tonality a upřednostňoval volnou atonalitu. Zkomponoval také řadu drobnějších skladeb, tanců, pochodů a zabýval se úpravou lidových písní z okolí Zlína. Za svá díla byl mnohokrát oceněn (např. cena České akademie za *1. symfonii*, dvakrát cena B. Smetany za *Klavírní trio* a *Concertino pro dechové nástroje*, cena Melantricha za *Houslovou sonátu*. V r. 1932 také vydal *Praktickou školu hry na klavír*.

Díla:

Concertino pro dechové nástroje (1945)

Dechový kvintet č. 1, op. 21 (1949)

Koncert pro hoboj a orchestr op. 34 (1961)

Tři skladby pro dechové kvinteto a klavír (1965)

Sonatina pro hoboj a klavír op. 52 ♪ ČHF

Suita pro hoboj a klavír ♪ ČHF

Díla mimo sledované období:

Dechový kvintet č. 2 ♪ ČHF

Dechový kvintet č. 3 op. 54 ♪ ČHF

Hudba pro dechové kvinteto op. 57 (1973) ♪ ČHF

Tři kusy pro pět nástrojů op. 63 ♪ ČRo

Malá suita pro hoboj a klavír op. 72 ♪ ČRo

Dechový kvintet č.4 op. 73 (1974) ♪ ČHF

Sextet pro dechové nástroje op. 78 (1981)

Komorní hudba pro osm nástrojů

Dechový kvartet op. 80 (1982) ♪ ČRo

Jiří Pauer

(22. 2. 1919, Libušín u Kladna – 21. 12. 2007, Praha)

Pocházel z chudé hornické rodiny a jeho cesta k hudbě nebyla snadná. Během studií na učitelském ústavu v Kladně si přivydělával jako vedoucí vlastního tanečního orchestru, později učil na národní škole (1934 – 1938). Souběžně studoval soukromě kompozici u O. Šína a instrumentaci u R. Karla, později konzervatoř v Praze u A. Háby a na HAMU ve třídě P. Bořkovce. Při studiích se seznámil s novodobými kompozičními směry včetně mikrointervalových systémů. Nakonec se však přiklonil ke kompromisu, v němž se tradicionalismus a novátorství dokonale vyvažují. Základním východiskem mu bylo poznání, že melodie je hlavním výrazovým prostředkem hudby, který vyvolá citovou odezvu posluchače. Velice brzy se ztotožnil s komunistickou politikou a v budovatelském duchu také komponoval. Tato jeho díla patří k nejzdařilejším v tomto okruhu, např. *Stavíme nový svět* (1949), *Zemědělská* (1951), či kantáta *Volám vás, lidé* (1952) a *Hymnus komunistické straně* (1977) na slova V. Nezvala. Jiří Pauer

pracoval v Hudební artistické ústředně, v Ochraném svazu autorském, v Československém rozhlasu i ve Svazu Českých skladatelů. Stál také v čele opery ND a od r. 1958 – 1980 byl uměleckým ředitelem České filharmonie. Od r. 1965 – 1990 byl profesorem skladby na HAMU. Jako skladatel zasáhl do několika oborů, nejvýrazněji však do oblasti operní tvorby (*Zuzana Vojířová, Žvanivý Slimejš, Labutí píseň aj.*). V ní se projevovaly všechny autorovy přednosti – srozumitelnost a obecná sdělnost, přesvědčivé vyjádření široké škály náladových poloh od dramatických, lyrických až po humorné, groteskní. Jedna z nejhranějších skladeb byl jeho tradičně pojatý *Koncert pro fagot* (1949), jeho absolventská práce HAMU. Je považován za jeden z nejlepších poválečných instrumentálních koncertů v české hudbě. K tomu se řadí další nástrojové koncerty (pro hoboj, lesní roh, či trubku), které jsou zkomponované později a mají již modernější ráz. V r. 1974 vznikla čtvrt hodinová symfonická věta *Iniciály* na motiv „h-a-b-a“, kterou vzdal hold svému učiteli A. Hábovi. Jak již bylo zmíněno, Jiří Pauer byl typickým představitelem oficiální československé kultury za socialismu, proto neměl mnohdy čas hlouběji promýšlet své skladby a často je v důsledku toho přepracovával, či zkracoval. Za svůj život získal: Státní cenu Klementa Gottwalda, titul zasloužilý umělec, Řád práce, titul národní umělec aj. Jeho žáky byli např: Martin Smolka, Zbyněk Matějů, Otomar Kvěch, Jiří Gemrot a mnoho dalších.

Díla:

Grotesky pro hoboj, klarinet a fagot (1945)

Sonáta pro hoboj a klavír (1947)

Capricci pro hoboj/housle a fagot/violoncello (1953) ♪ HAMU, MKP

Koncert pro hoboj a orchestr (1954) ♪ ČHF, HAMU

Dechový kvintet (1960) ♪ ČRo, HAMU

Divertimento pro noneto (1961) ♪ ČHF, ČRo, HAMU, MKP

Díla mimo sledované období:

Musica da concerto pro 13 dechových nástrojů (1971)

Pastorely pro hoboj sólo (1976) ♪ ČHF, HIS, MKP

Karel Reiner

(27. 6. 1910, Žatec – 17. 10. 1979, Praha)

Klavíru a harmonii ho učil jeho otec Josef Reiner, vrchní kantor žatecké synagogy a učitel klavíru a zpěvu. Absolvoval německé gymnázium v Žatci, Právnickou fakultu Karlovy univerzity v Praze, soukromé studium u A. Háby a kompoziční oddělení mistrovské školy u J. Suka. U A. Háby navštěvoval ještě oddělení čtvrttónové a šestinotónové hudby na Pražské konzervatoři a hudební vědu na Filosofické fakultě Karlovy univerzity. Spolupracoval s divadlem D35-39 E. F. Buriana (pianista, skladatel scénické hudby). Podílel se na činnosti Levé fronty a hudební sekce Svazu dělnických divadelních ochotníků československých (píše pro ně několik masových písní). Byl hudebním poradcem gramofonové společnosti Esta a členem výboru sdružení pro soudobou hudbu. Publikoval v revue soudobé hudby Klíč, byl redaktorem časopisu Rytmus (1935–38) a spolupracoval s hudební redakcí nakladatelství Melantrich. Za okupace mohl pracovat pouze pro Židovskou náboženskou obec (redaktor Židovských listů). Nemohl být uveden jako spoluautor knih: *Špalíček národních písní a říkadel. Studii Exotická hudba v Dějinách světové hudby* Jana Branbergera uveřejnil pod jménem A. Háby. Neunikl internaci v Terezíně (1943), kde hrál na klavír a skládal hudbu, koncentračním táborem v Osvětimi a Dachau-Kaufferring. Unikl z pochodu smrti. S A. Hábou a dirigentem K. Ančerlem nastudoval pro Pražské jaro 1947 Hábovu čtvrttónovou operu *Matka*. V r. 1967 byl jmenován zasloužilým umělcem. Krátce studoval klavír u E. Schulhoffa, ve 30. a 40. letech hrál sólově i jako doprovodný pianista v rozhlase. Koncertoval doma i v zahraničí, uvedl asi 130 soudobých skladeb, většinu ve světové nebo české premiéře, např. *Koncert pro klavír, trubku a smyčce č. 1* D. Šostakoviče, *Koncert pro klavír a orchestr* S. Osterce, *Symfonické fantazie pro klavír a orchestr op. 8* A. Háby. Jako první interpretoval řadu klavírních skladeb P. Bořkovce, E. F. Buriana, Aloise a Karla Háby, J. Ježka, Dalibora C. Vačkáře, L. Janáčka, V. Nováka, J. Suka, K. B. Jiráka a dalších autorů. Jako čtvrttónový interpret se představil na rozhlasovém koncertě čtvrttónových skladeb v Berlíně (1930). Zavedl užívání tzv. průběžné techniky oproti tzv. kombinované, kterou před ním užívali Jan Heřman a Ervín Schulhoff (studie *Technika hry na čtvrttónovém klavíru*). Ovlivnil ho netematický sloh a nauka o harmonii A. Háby a Josef Suk (práce s dynamikou a hudebním detailem). Ve 2. polovině 40. a v 50. letech se přiblížil neoklasicismu, po r. 1948 navázal masovými a mládežnickými písněmi na svou angažovanou písňovou tvorbu 30. let.

Mezníkem jeho dalšího tvůrčího vývoje *Sinfonia pro velký orchestr* (1959). Pak volně pracoval s dvanáctitónovou chromatikou, kterou utvářel především na základě hábovské tónové centrality. Inspiroval se slovními, písemnými nebo výtvarnými způsoby lidské komunikace (označení skladeb jako *Promluvy*, *Sentence*, *Zkratky*, *Záznamy*, *Volné listy*, *Kresby*, *Črty* apod.). Napsal 282 převážně instrumentálních děl velkých i malých forem.

Díla:

Koncertantní suita pro dechové a bicí nástroje (1947) ♪ ČHF

Tři skladby pro hoboj a klavír (1955) ♪ ČRo, HAMU, HIS, MKP

Dvě skladby pro hoboj a harfu (1962) ♪ ČRo, HAMU, HIS, MKP

Dodici, Suita pro dechový kvintet (1963) ♪ ČRo, HAMU, HIS

Malá suita pro devět dechových nástrojů (1961) ♪ ČHF

Pět virtuózních skladeb v rozsahu c1 – h1 pro 2 klarinety, hoboje, flétny či trubky a jejich kombinace (1969) ♪ ČRo

Díla mimo sledované období:

Sedm miniatur pro dechový kvintet (1931)

Koncert pro nonet (1933) ♪ ČRo

Tercety pro hoboj, klarinet a fagot (1971) ♪ ČHF

Hrátky pro dechový kvintet (1971 – 1972) ♪ ČRo

Preambule, 2. nonet (1974) ♪ ČRo

Karel Risinger

(18. 6. 1920, Praha – 11. 8. 2008, Bratislava)

Maturoval na smíchovském reálném gymnáziu v rodišti (1939), studoval hudební vědu na Karlově univerzitě. Po uzavření vysokých škol za protektorátu studium přerušil (titul PhDr. až v r. 1947, disertace *Hudebně teoretické základy intonace*) a zabýval se kompozicí a hudební teorií. Nejdříve soukromě u Jaroslava Řídkého (od roku 1937), potom absolvoval kompoziční oddělení konzervatoře, mistrovskou školu u Jaroslava Kříčky (1943 – 1945) a čtvrttónové oddělení u Aloise Háby (1945 – 1947). Začínal jako pedagogický spolupracovník pražské Schola cantorum (1947 – 1950), byl lektorem na AMU (1948 – 1950), později odborným asistentem a externím učitelem hudební teorie na Filozofické fakultě Karlovy univerzity (1952 – 1955). Jako skladatel využíval vyspělou kompoziční techniku spíš

k tradičnímu půdorysu. Konstruktivismu a vlivům meziválečné avantgardy se věnoval více jako teoretik než jako skladatel. Patřil od druhé poloviny 50. let k předním českým hudebním teoretikům. Jako první posoudil praktické výsledky Hábovy mikrotonality a přiblížil je širší hudební veřejnosti v knize *Intervalový mikrokosmos*.

Od 60. do 90. let 20. století se soustředil především na hierarchii v tektonice, na problémy mikrotonality, její vnitřní struktury v horizontálním i vertikálním nazírání a na polymelodické hudební myšlení. Zajímalo ho studium kontrapunktu v hudebním myšlení. Kontrapunkt hudby 20. století chápal jako katalog možných postupů na základě existujících kompozičních technik.

Díla:

Sonatina pro hoboj a klavír (1949) ♪ HAMU, HIS, MKP

Divertimento pro dechové okteto (1954) ♪ HAMU

Jan Rychlík

(27. 4. 1916, Praha – 20. 1. 1964, Praha)

V letech 1933 - 39 studoval na Vysoké obchodní škole. Po jejím uzavření okupanty absolvoval skladbu na Pražské konzervatoři (1940-45) a její mistrovskou školu (1945-46) u Jaroslava Řídkého. Zpočátku se věnoval taneční a jazzové hudbě - hrál na bicí nástroje v Orchestru Karla Vlacha (swingového zaměření), byl vynikajícím jazzovým pianistou. Hrál i na jiné nástroje, soukromě vyučoval, skládal taneční písně a od r. 1943 komorní skladby (*Sonatina pro klarinet a klavír* a *Sonatina pro klavír*), a orchestrální díla. Od r. 1946 tvořil pro film - hraný, kreslený i loutkový, celovečerní i krátký - vážné, ale častěji humorné kompozice. Proslula zejména hudba ke *Stvoření světa* podle kreseb francouzského malíře Jeana Effela či k westernové parodii Jiřího Brdečky *Limonádový Joe* (písně *Arizona*, *So far* se staly skoro evergreeny). Psal hudbu pro divadelní a rozhlasové hry, moderní úpravy lidových a historických písní. Jeho styl byl jasný, lakonický, bezprostřední a vtipný. Vychází z hudebních klasiků 20. století, navazuje na ně, později se živě zajímá o kompoziční techniky „Nové hudby“ a osobitě je zpracovává. V každé skladbě řešil určitý formální nebo obsahový problém a přinášel nová řešení. Mnohé skladby jsou přístupné pro interprety i posluchače (*Čtyři partity pro sólovou flétnu*, *Burleskní suita pro sólový klarinet*, *Komorní suita pro smyčcové kvarteto*, *Dechový kvintet*, cembalovou suita *Hommaggi*

gravicembalistici – cyklus replik barokních mistrů, *Africký cyklus pro 8 dechových nástrojů a klavír*). Jiné jsou vytříbenou syntézou soudobé hudby, např. *Relazioni pro altovou flétnu, anglický roh a fagot*. Z vokální tvorby zaujal zvláště cyklus *Jihočeské písně a písničky* a odvážně pojaté *Šibeniční madrigaly*. Vydání jeho skladeb byla vždy rychle rozebrána. Bohužel zemřel v nedožitých 48 letech a nemohl plně rozvinout svůj talent. Zároveň s ním odešla renesanční osobnost, neboť se zabýval kromě komponování i hudební teorií, byl spisovatelem, znalcem výtvarného umění, literatury, historie, polyglotem a motoristou, v kolektivu pak oblíbeným společníkem.

Díla:

Suita pro dechové kvinteto (1946)

Etudy pro anglický roh (1952) ♪ HAMU, HIS, MKP

Etudy pro anglický roh a klavír (1953) ♪ HAMU

Vzpomínky, serenáda pro dechové okteto ♪ HAMU, ČRo

Dechový kvintet (1960) ♪ HAMU, HIS

Africký cyklus pro devět nástrojů (1961) ♪ MKP

Relazioni pro altovou flétnu, anglický roh, fagot (1963) ♪ HAMU, HIS

Bohuslav Řehoř

(17. 1. 1938, Brno)

Studoval klavír na brněnské konzervatoři ve třídě J. Posadovského. Pokračoval studiem skladby na JAMU pod vedením Th. Schaefera a své hudební vzdělání dovršil postgraduálním studiem experimentální hudby rovněž na JAMU. Po absolvování vysoké školy (1964) se stal profesorem předmětů skladby a hudební teorie na konzervatoři v Brně. Později na téže škole zastával funkci vedoucího hudebně – teoretického oddělení. V jeho tvorbě převládá hudba instrumentální (*Smyčcové kvartety, Sonáta pro flétnu a kytaru, Sonáta pro violu a klavír, Morgensternovská suita pro dechové kvinteto aj.*). Pro jeho skladatelské začátky (v 60. letech) byla charakteristická chromatika ve smyslu neortodoxní dodekafonie s doplňující funkcí aleatoriky a témbrové hudby. Od 70. let se v jeho hudbě prolínají chromatické, modální (i polymodální) a tonální (i polytonální) principy.

Díla:

Utkvění a hnutí, Deset básní pro hoboje (1966)

Morgensternovská suita pro dechové kvinteto (1967)

Díla mimo sledované období:

Letní trio pro hoboje, klarinet a fagot (1975)

Sonáta pro flétnu, hoboje, klavír a violoncello (1979)

Studenečka čistá, bystrá. Cyklus pro soprán, tenor, flétnu, hoboje, klavír a violoncello (1980)

Koncert pro anglický roh a smyčce (1983) ♪ ČHF

Pastorální trio pro hoboje, klarinet a fagot (1985)

Kvartet pro hoboje, klarinet, fagot a klavír (1994) ♪ ČHF

Malé noční trio, pro hoboje, violoncello a klavír

Aerofonie II, pro dechové kvinteto (1999)

Krásná smutná paní, komorní cyklus pro recitátora, flétnu, hoboje, violoncello a klavír ♪ ČRo

Evangelický příběh, komorní kantáta pro soprán, tenor, recitátora, flétnu, hoboje, violoncello a klavír

Skladba inspirovaná Mozartovým odkazem, pro hoboje, violoncello a klavír (2003)

Petr Řezníček

(18. 2. 1938, Hradec Králové – 21. 1. 2019, Brno)

Na brněnské konzervatoři vystudoval klavír, dirigování a kompozici (Zdeněk Blažek). Byl přijat na JAMU do třídy Th. Schaefera a Ct. Kohoutka. Na konci 60. let začal pracovat v hudební redakci Československého rozhlasu v Brně, kde působil nejdříve jako hudební režisér a od r. 1978 jako šéf umělecké realizace hudebního vysílání. Hudební režii se věnoval i nadále a záznam Janáčkovy *Její pastorkyně* získal Grand prix za rok 1979. Vytvářel hudebně výchovné rozhlasové cykly pro mládež. Mnoho let řídil Brněnský vysokoškolský sbor a byl spoluzakladatelem Brněnských madrigalistů. Tyto zkušenosti se odrazily v jeho tvorbě, neboť byl vždy zaujat krásou a schopnostmi lidského hlasu. Věnoval sboru velkou část svých sborových děl, ve kterých přesvědčivě vyjadřuje nejhumanističtější touhy člověka po poznání a míru. Byť byl neprávem označován především za vokálního

skladatele, jeho instrumentální díla tvoří stejně závažnou součást jeho skladatelské práce.

Díla:

Suita ve starých formách pro dechové kvinteto a bicí (1965)

Intarzie pro anglický roh a klavír (1966)

Koncertní hudba pro dechové kvinteto a kontrabas (1968) ♪ ČRo, HAMU, HIS

Díla mimo sledované období:

Bilingua, suita pro hoboje a kontrabas (1979)

Nálady pro dechové trio (1987) ♪ ČRo

Milan Salich

(19. 5. 1927, Polanka nad Odrou – 5. 1. 1993, Praha)

Již od malička byl hudebně veden svou matkou Helenou Salichovou, akademickou malířkou, spisovatelkou a sběratelkou lidových písní. Ve studiu hudby pokračoval soukromě u J. Schreiberera. Skladbu studoval na brněnské konzervatoři u trojice mistrů - E. Hlobila, Th. Schaefera a V. Petrželky. Ve studiu kompozice pokračoval na Akademii múzických umění v Praze pod vedením V. Dobiáše, J. Stanislava a J. Řídkého. Veden a ovlivněn svou matkou v letech 1954 – 1963 nasbíral více než 1500 lidových písní, tanců a her ze svého rodného kraje. Není tedy divu, že z folklóru vychází i Salichův hudební jazyk, který stylově tíhne k neoklasicismu. Lidové písně upravoval pro sbory. Vedle vokálních děl napsal řadu skladeb klavírních a v pozdějších letech i symfonických. Pracoval jako hudební režisér v Československé televizi.

Díla:

Koncert pro hoboje a klavír (1968) ČRo

Jan Seidel

(25. 12. 1908, Nymburk - 23. 6. 1998, Praha)

Studoval na reálce v Nymburce. Základy hudby mu dal otec a hře na varhany se učil u místního varhaníka A. Hoffmanna. Vystudoval inženýrské stavitelství a architekturu na ČVUT v Praze (1925-32), krátce pobyl na AVU u Vratislava Nechleby, kde studoval malbu a výtvarné umění (1934/35). Učil na pražském

reálném gymnáziu a vedle toho studoval. Upozornil na sebe mužským sborem *Balada o nenarozeném dítěti* na text J. Wolker (1936) a rozhodl se pro hudbu. Skladbu studoval u Al. Háby na Pražské konzervatoři (1936/40) a soukromě u J. B. Foerstra. Jako dirigent působil od r. 1936 v Pražském dětském divadle Míly Mellanové, spolupracoval s Novým divadlem, divadlem D 34 a s Československým rozhlasem. S architektem Zd. Pešánkem pracoval na Multimediálních kinetických kracích. V letech 1938 – 45 byl uměleckým poradcem a režisérem gramofonové firmy Esta, pak uměleckým ředitelem Gramofonových závodů Supraphon, šéfem opery Národního divadla a hlavním dramaturgem opery. V závěru kariéry pracoval v Československém rozhlase Praha, po r. 1989 se stáhl do soukromí. Silná levicová orientace ho dovedla nejen k mnoha funkcím, ale projevila se také v jeho tvorbě, např. v masové písni *Kupředu, zpátky ni krok* (znělka zpráv Československého rozhlasu) a angažovaných skladbách (kantáta *Odkaz Julia Fučíka*). Za to sbíral pocty: Státní cenu Klementa Gottwalda (1951), Řád práce (1959) i tituly zasloužilého umělce (1973), národního umělce (1976) a Řád republiky (1978). Skládal však i symfonická díla, kantáty, sbory, opery, instrumentální koncerty, komorní a scénickou hudbu a hudbu pro film. Významným dílem byly dvě sbírky po tisíci národních písní, které upravil a harmonizoval: *Národ v písni* a *Zpěvy domova*. Harmonizoval i české koledy ve sbírce *Zpěvy betlémské* a *Špalíček národních písní* (spolu s K Reinerem a Al Hábou).

Díla:

Dechový kvintet (1941)

Concertino po pět dechových nástrojů (1947) ♪ ČRo

Koncert pro hoboj a orchestr (1955) ♪ ČHF

Koncert č. 2 pro hoboj a orchestr (1959) ♪ ČRo, HIS, MKP

Díla mimo sledované období:

Intermezzo per virtuosi č. 3, pro hoboj a klavír (1983) ♪ ČHF, HIS

Klement Slavický

(22. 9. 1910. Tovačov na Moravě – 4. 9. 1999, Praha)

Otec Klementa Slavického byl žákem Leoše Janáčka v jeho varhanické škole, sbormistrem a houslařem. Slavický žil tak od mládí v hudebním prostředí doma, v kostele i ve škole. Silně na něho zapůsobila hudba Josefa Suka. Po přijetí na

Pražskou konzervatoř studoval u výborného pedagoga K. B. Jiráka, ale také dirigování, klavír a violu. V r. 1931 - 1933 absolvoval mistrovskou školu u Josefa Suka a Václava Talicha. Tehdy složil první velké skladby: absolventskou práci na konzervatoři *Fantazie pro orchestr se sólovým klavírem* (1931) a *I. smyčcový kvartet* (1932). Vyhranil se hned ve výraznou osobnost se samostatným hudebním myšlením, rudimentární energičností, smyslem pro dramatický výraz a interpretační náročnost. Zaměstnán byl v rozhlase jako hudební režisér a dirigent, později jako šéfrežisér a lektor. S velkým úspěchem bylo uvedeno jeho *Dechové trio* na Mezinárodním festivalu soudobé hudby v Kodani v r. 1947 a poté na koncertě evropské hudby v Paříži. *I. symfonieta* s podtitulem "Impetus" získala cenu České akademie věd a umění. Okupace ho skladatelsky orientuje na vlasteneckou notu a návrat k základním životním hodnotám i odbojně dikci. Skládá písně na lidovou poezii (*Zpěv rodné země*, mužský sbor *Své matce*). K válce se vrací ještě mužským dvojsborem *Lidice* (1945, text František Halas). Dílo však čeká na provedení 15 let. Zásadový protikomunistický postoj stál Slavického místo v rozhlase, za odmítnutí vstoupit do KSČ ho vyloučili ze Svazu československých skladatelů a na čas odřizli od hudebního dění. Nekomponuje žádnou „angažovanou“ skladbu, ani tehdy oblíbené masové písně, vrací se k moravskému folklóru. Jeho *Moravské taneční fantazie* pro orchestr zazněly mnohokrát i v zahraničí (např. na zájezdu České filharmonie s Karlem Ančerlem na Holland Festival a v Anglii v r. 1955), též v Japonsku, Austrálii, Jugoslávii a SSSR. *Rapsodické variace* pro orchestr (1952/1953) hrála mj. Rotterdamská filharmonie, slyšeli je také v Leningradě a Moskvě. Velmi úspěšné byly písně na moravskou lidovou poezii *Ej, srdénko moje* (1954). Po určitém politickém uvolnění po r. 1956 se autor opět vrací k dílům myšlenkově závažným a interpretačně i posluchačsky náročným. Řadu kompozic zahajují *Fresky pro varhany* a klavírní sonáta *Zamyšlení nad životem* (1958 – při premiéře ji Antonín Jemelík zahrál dvakrát na témže koncertě). Řetěz instrumentálních skladeb okamžitě vzbuzuje právem pozornost interpretů. Dokonale vycházejí z podstaty nástroje, pro který jsou napsány. Patří mezi ně *Suita pro hoboj a klavír* (1959/1960), *Partita pro sólové housle*, *Etudy a eseje pro klavír*, *Capriccia pro lesní roh a klavír*, aj. *Madrigaly na lidovou poezii*, dozvuk folklórního období, obohacují vokální žánr. Skládá řadu písniček a sborů pro děti. *4. symfonieta* věnuje 40. výročí vzniku OSN (1985), je mu za ni udělena Zlatá pamětní medaile OSN. V témže roce udělila autorovi zlatou pamětní medaili k jeho pětasedmdesátinám Palackého univerzity v Olomouci. Další nepříznivé období prožil Slavický po okupaci Československa v r. 1968. V normalizaci 70. let

je jeho dílo na čas vyloučeno z domácích koncertních programů. Deset let mu není přiznáno členství ve Svazu českých skladatelů a koncertních umělců. Píše *Žalmy pro sóla, smíšený sbor a varhany*, uvedené mj. v katedrále sv. Pavla v Londýně, *II. smyčcový kvartet*, skladbu *Musica monologica pro harfu* aj. Schválený titul národního umělce na počátku r. 1989 nepřijal z důvodu surového napadení pietního shromáždění k 20. výročí oběti Jana Palacha. Po sametové revoluci se Slavického dílo zveřejnilo v celém rozsahu. Byl zvolen předsedou Sukovy společnosti a starostou obnovené Umělecké besedy.

Díla:

Suita pro hoboj a klavír (1959/1960) ♪ HAMU, MKP

Díla mimo sledované období:

Dechové trio pro hoboj, klarinet a fagot (1937) ♪ HAMU, MKP

Pavel Mario Slezák

(16. 4. 1941, Brno)

Absolvoval hoboj (Fr. Suchý) a kompozici (Theodor Schafer a Osvald Chlubna) na brněnské konzervatoři. Hoboj pak studoval na JAMU znovu u Fr. Suchého a též kompozici u Miloslava Ištvana. Sólově hrál na hoboj od r. 1973 díla klasiků, autorů 20. století (Martinů, Mihaloviči, Hindemith, Britten, Bozza, Eben aj.), premiéroval díla svá a svých současníků. Od r. 1963 pracoval na konzervatoři v Kroměříži, v letech 1990 – 2001 vyučoval skladbu. V mládí ho ovládala emocionálně vypjatá hudba (Janáček, Schönberg). Zajímala ho psychologie a filosofie Dálného Východu a Sibiře, inspirovala ho slovenská a moravská lidová hudba, křesťanská mystika a orientální filosofie. Kompoziční východisko charakterizoval jako „polohu mezistavu“ (z tibet. „Bardo“), tj. na hranici mezi protichůdnými a neslučitelnými póly. V 60. letech spojil dodekafonické, punktuální, aleatorní a multiprostorové podněty s banálními prvky (předjímal minimal music). Syntéza umožňuje propojit seriální techniku s folklórem a chorálem. Skladby komponoval až v pěti spoluznějících rovinách, každá se rozvíjela v samostatném tempu. Psal též básně a teoretické práce (*Metodika hobojevé hry* a *Základy interpretačního umění*).

Díla:

Sonáta pro hoboj a klavír (1963) ♪ ČHF

Dechový kvintet (1966)

Čtvrttónový kvartet pro hoboj, trombon, violu a violoncello op. 18 (1966)

Kvintet pro hoboj a smyčcové nástroje (1970)

Jiří Smutný

(1. 4. 1932, Praha)

Po gymnáziu krátce studoval na konzervatoři a od r. 1951 pokračoval ve studiu dirigování a skladby na AMU. Jeho profesory byli M. Doležil, R. Brock, A. Klíma, J. Zich, K. Janeček a P. Bořkovec. Po ukončení akademie byl pět let korepeditorem pěveckého oddělení AMU a Národního divadla. Vyučoval na lidové škole umění. Poté byl pár let dirigentem a sbormistrem Československého státního souboru písní a tanců, ale vrátil se zase do LŠU. Nejbližší mu byla vokální tvorba, soustředil se zejména na operu a písňové cykly. Za operu *Klementina* získal 1. cenu v soutěži Čs. Rozhlasu k 50. výročí vzniku ČSR (1968). Neméně podstatné jsou i dvě premiéry jeho oper v zahraničí.

Díla:

*Tři kusy pro hoboj a harfu*¹⁸ (1969) ♪ HIS

Dechový kvintet č. 1 (1969)

Díla mimo sledované období:

Dechový kvintet č. 2 „à la Concertino giocoso“ (1977) ♪ ČHF

Vladimír Soukup

(20. 2. 1930, Praha – 3. 2. 2012, Praha)

Maturoval na obchodní akademii v Praze. Kompozici studoval soukromě u prof. Zdeňka Hůly (1945 - 49), pak v abiturientském kurzu Státní konzervatoře v Praze (1950/51) a odborné školení ukončil na pražské AMU u prof. Jaroslava Řídkého. Chtěl napsat sonátové skladby pro nejrůznější sólové nástroje a svůj cíl

¹⁸ Skladba byla věnována Ursule a Heinzovi Holligerovým.

nikdy neopustil. Tradiční sonátovou formu považoval za stále živý a inspirativní podnět k rozvinutí tvůrčí fantazie. Umožňovala mu psát hudbu různorodých nálad, dramatického spádu a virtuózní povahy - hudbu, v níž vyjadřuje svůj vztah k současnému rytmu a stylu života. Jeho skladby pro sólové nástroje jsou přes svou obtížnost oblíbené a dobře hratelné. Vystihují specifika nástrojové techniky a melodiky. Napsal i čtyři symfonie a několik ansámblových děl. V 70. letech se začal intenzivněji zajímat o balet, operu a muzikál (rodiče byli vášniví ochotníci). Vytvořil celovečerní úspěšný balet *Francois Villon*. V Ostravě a Českých Budějovicích zaznamenal 40 a 35 repríz. Operu *Kleopatra* (na shakespearovské téma) a komorní satirickou operu buffu ze současnosti *Zuzana v lázni* doplnila dramatická *Rebelie* napsaná ke 100. výročí Národního divadla. Ve své hudbě Vladimír Soukup usiloval o srozumitelný, kompozičně přehledný tvar. Soudobého posluchače se snažil zaujmout nikoliv pouze zvukovým efektem či výrazovým experimentem, ale otevřenou citovou výpovědí. Čerpal zvláště z klasiků 20. století - Prokofjeva, Martinů, Honeggera, Bartóka. Ctil melodičnost a výrazný rytmus.

Díla:

Dechový kvintet (1967) ♪ ČHF, MKP

Sonáta pro hoboj a klavír (1970–1971) ♪ HAMU, ČHF, HIS, MKP

Jiří Strniště

(24. 4. 1914, Dašice – 30. 7. 1991, Praha)

Na klavír a housle se začal učit již v šesti letech ve svých rodných Dašicích, kde prožil část dětství, v r. 1926 se totiž s rodiči přestěhoval do Lomnice nad Popelkou. V Nové Pace studoval reálné gymnázium a později byl úspěšně přijat na strojní průmyslovou školu v Praze. Současně však bez vědomí rodičů složil přijímací zkoušky na Pražskou konzervatoř v oboru skladby a dirigování. Své skladatelské dovednosti ještě zdokonalil na mistrovské škole V. Nováka, kterou později přerušil odchodem k divadlu. Jako dirigent působil v různých divadlech např. v Pardubicích, Liberci, Teplicích, Praze a Olomouci, kde vedl také filharmonický spolek Žerotín. Často spolupracoval s Československým rozhlasem. Byl hudebním referentem a dramaturgem Československého státního filmu, tajemníkem a dramaturgem opery Národního divadla v Praze. Tvorba J. Strniště zahrnuje především

symfonická díla (*Metamorfózy ženy pro velký orchestr, Burleska pro dva klavíry a orchestr*, symfonická báseň *Život* aj.) a komorní (*Dialogy pro flétnu a harfu, Suita pro žesťové kvarteto* provedená Bläserquartetem v Bamberku aj.). Navázal na neoklasicismus, dbal na formální přehlednou stavbu kompozice a srozumitelnost. Byl rovněž autorem četných populárně poslechových skladeb a úprav lidových písní. V 50. letech získaly jeho skladby četná uznání v soutěžích domácích i zahraničních.

Díla:

Dětské hry, suita pro dva hoboje a fagot (1953) ♪ ČHF, HIS

Sonáta pro hoboje a klavír (1955)

Díla mimo sledované období:

Oktet pro dechové nástroje (1975)

Sonáta pro hoboje a klavír (1976) ♪ ČHF

Valse caprice pro dechový kvintet (1980)

František Suchý

(9. 4. 1902, Libina – 12. 7. 1977, Brno)

Hudební rozvoj Fr. Suchého ovlivnilo kulturní prostředí v Olomouci. Účinkoval v amatérském kvartetu, kde vznikly i jeho první houslové skladby. V 18 letech začal hrát na klarinet, z kterého přešel na hoboje a začal ho studovat u M. Wagnera na brněnské konzervatoři. Kompozici studoval u J. Kvapila. Později absolvoval mistrovskou školu u V. Nováka. Své vynikající hráčské schopnosti uplatňoval jako první hoboista v Brněnském rozhlasovém orchestru po celých dvacet let (1927 – 1947). Hned po odchodu z brněnského rozhlasu začal vyučovat hru na hoboje, komorní hru a teoretické předměty na konzervatoři v Brně. O dva roky později se stal pedagogem instrumentace i hoboje na Janáčkově akademii múzických umění. Byl také zakladatelem Moravského dechového kvinteta a předsedou Svazu československých skladatelů. Jeho kompoziční styl by se dal označit za neoklasický, byť záměrně porušoval klasické hudební formy. Jeho tvorba zahrnuje díla symfonická i vokální, ale jeho doménou jsou především komorní kompozice, ve kterých znamenitě uplatňuje virtuózní vlastnosti jednotlivých nástrojů.

František Suchý měl pseudonym „Brněnský“, který používal pro rozlišení od jiného Františka Suchého „Pražského“, také hudebního skladatele.

Díla:

Serenáda pro dechové nástroje op. 30 (1944)

Koncert pro hoboj a orchestr op. 35 (1948)

Tři české tance pro dechové kvinteto op. 40 (1952)

Koncertantní kvintet pro dechové nástroje ♪ HAMU, HIS, ČRo

Dechový kvintet č. 3 op. 45 (1958)

Nonet č. 2 op. 46 (1959)

Fantasie pro hoboj a klavír (1970) ♪ HAMU, JAMU

Díla mimo sledované období:

Sonatina pro hoboj a klavír op. 4 (1927) ♪ ČRo, MKP

Dechový kvintet č. 1 op. 5 (1928)

Nonet č. 1 op. 28 (1943)

Divertimento pro hoboj, klarinet a fagot op. 56 (1972)

Trio pro hoboj, violu a klavír op. 62 (1976)

Zdeněk Šesták

(10. 12. 1925, Cítoliby)

Jeho matka Marie byla učitelkou a zpívala v chrámovém sboru, otec Jan hrál na violoncello v orchestru Železničářské filharmonie v Praze. Po maturitě na reálném gymnáziu v Lounech (1944) studoval Šesták kompozici na Pražské konzervatoři u Emila Hlobila a Miroslava Krejčího (1945 – 1950) a souběžně hudební vědu na Filozofické fakultě UK u Josefa Huttera a Jana Němečka. Navštěvoval přednášky Jana Patočky o antické filozofii. Studium hudební vědy mu však nebylo umožněno řádně dokončit. Po absolvování konzervatoře musel Zdeněk Šesták nastoupit na základní vojenskou službu jako střelec těžkého kulometu v Terezíně. Po čase ho převedli do zdejší vojenské hudby, potom hrál na flétnu u Vojenské divizní hudby ve Slaném. Pracoval jako lektor a osvětový pracovník v Ústředním domě lidové tvořivosti v Praze (1952 – 1954), pak v Armádním uměleckém souboru Víta Nejedlého a Ústředním domě armády (do r. 1957). Poté se živil jako svobodný skladatel a badatel. Zajímala ho česká hudba 18. století, zvláště okruh citolibské skladatelské školy na panství hraběte Pachtu, kam patřili skladatelé Václav Jan,

Jan Jáchym a Karel Blažej Kopřivovi, Jan Adam Gallin, Jan Nepomuk Vent a Jakub Lokaj. Napsal o nich zasvěcené studie a monografii *Musica antiqua Citolibensis*. Přitom ho k celému náročnému studiu přivedl náhodný objev hesla „Urtica“ (Kopřiva) v Dlabaczově lexikonu českých umělců ze začátku 19. století. V letech 1968–1969 zastával post ústředního dramaturga symfonické, komorní a vokální hudby v Československém rozhlasu. Univerzitní studia dokončil 42 let po absolutoriu rigorózní zkouškou (veřejná obhajoba 1991, titul PhDr.). Přednášel hudební regionalistiku v Ústavu hudební vědy Filosofické fakulty Univerzity Karlovy (1991 – 1992). Přijal členství ve Společnosti českých skladatelů a ve Sdružení pro soudobou hudbu Přítomnost, v Umělecké besedě a sdružení Pondělníci. Nadace Dagmar a Václava Havlových mu udělila uznání za přínos filosofii vzdělávání (2006), o dva roky později obdržel cenu Ministerstva kultury České republiky za celoživotní přínos české kultuře v oblasti hudby a v r. 2013 Zlatou cenu Ochranného svazu autorského za celoživotní dílo. Šesták je syntetik, jehož poučila česká i světová tvorba 20. století, v symfoniích je honeggerovský typ, jeho hudba má spíše neoklasické zabarvení, je však více harmonicky nekompromisně laděná a mnohdy tíhne k reflexi se závěrečným projasněním a katarzí. Hudbou řeší etické a ontologické otázky a je při tom ovlivněn soustavným studiem antické filozofie a barokní homiletickou literaturou. Od 60. let patří Šesták k nejhranějším českým autorům jistě i proto, že má pevnou „kantorskou“ strukturu.

Díla:

Kasace in Dis pro dechový kvintet (1958)

Concertino pro dechový kvintet (1964) ♪ MKP

Divertimento concertante pro pět dechových nástrojů (1966) ♪ MKP

Hudba pro hoboje (1967) ♪ ČHF, HAMU

Díla mimo sledované období:

Partita profana pro dva hoboje, anglický roh a dva fagoty (1976) ♪ HIS

Euterpé pro hoboje (anglický roh) a klavír (1977) ♪ HAMU, HIS, JAMU, NK

Sonata da camera pro dechové okteto (1978) ♪ HAMU, HIS, MKP

Symposium musicum, pro 9 dechových nástrojů

Hudba pro dva hoboje, dva anglické rohy, dva lesní rohy, dva fagoty a kontrabas

Hommage á J. Treebensee (1997)

Partita capriosa pro dva hoboje, dva anglické rohy, dva lesní rohy, dva fagoty
Hommage á J. Vent (1997)

František Xaver Thuri

(29. 4. 1939, Praha – 22. 4. 2019, Praha)

V osmi letech se začal učit na klavír a později i na housle. Po vzoru svého učitele V. Louženského – ovládat více hudebních nástrojů – se začal sám učit na violoncello a lesní roh. S hobojem se setkával na koncertech a jeho zvuk mu připadal magicky krásný a tajemný. Shodou okolností bydlel nedaleko hoboisty Karla Klementa, jehož koncerty často navštěvoval a obdivoval. Rodiče však byli proti tomu, aby začal hrát na hoboj. Bylo mu tehdy pouhých dvanáct let a podle nich to byl nástroj příliš obtížný a zdraví škodlivý. Na přijímacím řízení Pražské konzervatoře v oboru klavír neuspěl. Zkusil štěstí na Vyšší hudebně – pedagogické škole v Biskupské ulici, kde byl přijat na skladbu a dirigování (komisi zaujal především svou muzikalitou a improvizacími schopnostmi). Zde se setkal s hoboistou B. Vobořilem, jeho velkým přítelem. Ten ho seznámil se svým profesorem J. Sikytou (sólohoboista rozhlasového orchestru), který si Thuriho přezkoušel a záhy přijal do své hobojevé třídy. Později zanechal studia skladby a dirigování. Po roce přestoupil na Pražskou konzervatoř k A. Kubátovi. Jeden rok studoval skladbu u M. Kabeláče. J. Kofroň Thuriho vzdělával v oblasti harmonie a kontrapunktu. Aktivně se věnoval komorní hudbě. Po absolutoriu pokračoval ve studiu hoboje na HAMU u F. Hantáka. Současně hrál v rozhlasovém orchestru a divadle Jiřího Wolкера. Kvůli neudělenému zápočtu z tělesné výchovy opustil studia na HAMU a své vysokoškolské vzdělání později dokončil na brněnské JAMU. Hrál v Pražském komorním orchestru. V r. 1977 začal vyučovat hoboj na Pražské konzervatoři. Komponoval skladby ve stylu renesance, především baroka, klasicismu a hudby na přelomu 18. a 19. století. Proto také vznikla přezdívka „poslední žijící barokní skladatel“, kterou ho poprvé nazval profesor konzervatoře L. Vachulka. Tato přezdívka mu zůstala, byť si v posledním dvacetiletí vytvořil svůj vlastní kompoziční styl.

Díla:

1. koncert pro hoboj B dur (1958)

2. koncert pro hoboj a moll (1962)¹⁹

¹⁹ Ztracen.

Díla mimo sledované období:

Fantasia tristis, pro hoboje a varhany (1971)

Koncert D dur pro hoboje, milostný hoboje, anglický roh, smyčce a basso continuo (1979)²⁰

Poema „Elbrus“. Trio na ruské motivy pro hoboje, klarinet a fagot (1980)

Sonáta D dur pro dva hoboje a orchestr

Sonáta in F pro hoboje a cembalo

Pastýřská (1983)

Koncert d moll pro hoboje, smyčce a basso continuo (1984)²¹

Capriccio F dur pro dva hoboje, fagot, smyčce a cembalo (1987)

Koncert F dur pro hoboje, smyčce, 2 lesní rohy a basso continuo (1988)²²

Intermezzo lyrico, pro hoboje a klavír

Dva obrázky pro hoboje a anglický roh (1993)

Ekloga mattutina, pro hoboje a cembalo (klavír)

Hommage Josef Mysliveček, pro hoboje, klarinet a fagot

Parthia pro hoboje, anglický roh a fagot (1991)

Pastorela in C, pro dva hoboje, anglický roh, fagot (1991)

Tance renesanční Prahy, pro hoboje, anglický roh, viola, fagot (1991)

Intráda a 3 tance k poctě Valeria Otta, pro hoboje, anglický roh, housle, fagot (1994)

Vánoční hudba, pro dva hoboje a smyčcový orchestr (1994)

Trio pro hoboje, klarinet a fagot (1995)

Hommage à Valerius Otto, pro hoboje a harfu (1997)

Canzona amorosa pro hoboje, fagot, violoncello a varhany (1998)

Tři staré tance z Čech, pro hoboje, fagot a cembalo (1998)

Vzpomínka na Telč, pro hoboje, housle, violu a violoncello

²⁰ Koncert zkomponovaný jako dárek A. Kubátovi k 80. narozeninám.

²¹ Věnovaný k padesátinám hoboisty Pavla Věrného.

²² Věnovaný hobojistce a jeho tehdejší studentce Janě Brožkové.

Sláva Vorlová

(15. 3. 1894, Náchod – 24. 8. 1973, Praha)

Česká hudební skladatelka byla rozená Miroslava Johnová. Od šesti let ji učila hře na klavír její maminka a od třinácti zpívala v náchodském sboru Hron. Studovala zpěv a klavír na vídeňské Akademie für Musik und darstellende Kunst. Kvůli ztrátě hlasu, způsobené tuberkulózou, musela po pouhém roce studií ve Vídni zanechat. Po uzdravení začala v r. 1916 studovat soukromě skladbu u V. Nováka a klavír u V. Štěpána. Tentýž rok se přestěhovala do Prahy. Po dvou letech složila státní zkoušky z klavíru, zpěvu, vedení sboru a hudební pedagogiky. Na nějaký čas se stala učitelkou klavíru v Náchodě, ale po sňatku s obchodníkem Rudolfem Vorlem (1919) se hudbě na 15 let přestala profesně věnovat. Počátkem 30. let začali s manželem pořádat hudební večery v jejich rodinné vile na Barrandově, kde se scházely významné osobnosti pražského hudebního dění (např. Alois Hába, Ondříčkovovo kvarteto, Karel Hoffmann aj.). Právě smyčcovým kvartetem „Beskydy“, který zkomponovala pro Ondříčkovovo kvarteto, se Sláva Vorlová vrátila ke komponování. Mimo to začala soukromě studovat klavír u Fr. Maxiána a skladbu u J. Řídkého, u nichž pak v letech 1945 - 1948 absolvovala mistrovské kurzy Pražské konzervatoře. Rok 1945 byl pro Slávu Vorlovou tragickým, protože byla svědkem zastřelení svého manžela jednotkou SS. Po psychickém zotavení začala komponovat díla s vlasteneckou tematikou. V r. 1948 začala spolupracovat s básníkem a libretistou Vladimírem Hlochem (používal pseudonym V. H. Roklan), jenž se stal jejím dlouhodobým přítelem a později i manželem. Mezi jejich společná díla patří například orchestrální suita *Božena Němcová*, opery *Rozmarýnka*,

Zlaté ptáče, *Náchodská kasace* či *Dva světy*. Její kompoziční styl byl nejdříve ovlivněn impresionismem a později čerpala inspiraci z folklórních pramenů. V této době vznikl *Koncert pro basklarinet a smyčce, op. 50* (1961), který byl ve světové hudební literatuře vůbec prvním koncertem pro tento nástroj. Od poloviny 60. let začala Vorlová experimentovat se seriální hudbou a aleatorikou. V orchestrálním díle *Dedikace* použila poprvé sedmitónové řady a dílo mělo velký úspěch.

Díla:

Pastorální koncert pro hoboj a orchestr op. 28 (1952)

Serenáda pro hoboj a harfu op. 57 (1962)

Dvojkonzert pro hoboj, harfu a orchestr op. 59 (1963)

Vladimír Werner

(24. 7. 1937, Brno - 1. 10. 2010, Brno)

Tento brněnský skladatel se pro studium hudby rozhodl až po ukončení strojnické průmyslové školy. Na konzervatoři v Brně studoval hru na varhany (prof. V. Hawlík) a kompozici (prof. Z. Blažek). Později na této škole působil jako profesor hudebně teoretických předmětů. Soustředil se především na díla orchestrální. Jeho smysl pro symfonickou hudbu pramení především z dědictví klasiků 20. století, zejména A. Honeggera a B. Martinů. V díle *Espectatio* pro symfonický orchestr z r. 1974 se snažil postihnout nové zvukové možnosti. Za *Koncert pro hoboj a orchestr* získal v r. 1981 krajskou cenu Leoše Janáčka. Velký význam má i jeho tvorba pro varhany, ve které se odráží důvěrná znalost technických možností tohoto nástroje. Stejně citlivě dokázal pracovat s lidským hlasem. Čerpal z veršů předních českých básníků a používal je k řadě vokálních děl (např. *Milostné madrigaly* pro smíšený sbor, *Malá půlnoční hudba*- rondel pro smíšený sbor a capella a slova Josefa Kainara). Psal také scénickou hudbu pro Československý rozhlas a vrcholem jeho jevištní práce se stala celovečerní dětská loutková opera *Můj deštník je jako balón*.

Díla:

Divertimento pro 9 dechových nástrojů (1965)

Sonáta pro hoboj a harfu (1966)

Díla mimo sledované období:

Koncertantní symfonieta pro dechové kvinteto a orchestr (1971)

Dechový kvintet (1976)

Koncert pro hoboj a orchestr (1980) ♪ ČRo

Zdeněk Zouhar

(8. 2. 1927, Kotvrdovice - 18. 11. 2011, Brno)

Již od dětství hrál na housle, violu, klavír a varhany. Později navštěvoval hodiny hudební teorie u V. Blažka v hudební škole Besedy brněnské. Soukromě se učil kompozici u J. Kuncce. Po maturitě na průmyslové škole byl přijat na Filozofickou fakultu Masarykovy univerzity v Brně (obor hudební a výtvarná výchova). V r. 1964 absolvoval hudební vědu, teorii a dějiny hudby na Filozofické fakultě

Univerzity Jana Evangelisty Purkyně. Svá vysokoškolská studia završil absolutoriem skladby na JAMU u Th. Schaefera (1967). Byl velkým propagátorem Bohuslava Martinů. Ze své pozice vedoucího oddělení Univerzitní knihovny v Brně organizoval komorní koncerty přímo na půdě knihovny, kde zaznívala současná díla. Od r. 1961 byl redaktorem umělecké hudby v Československém rozhlasu a i na této pozici se zasazoval o kompletování a nahrávání hudby B. Martinů, ale také Leoše Janáčka. Působil i jako sbormistr a byl to právě on, kdo na přání samotného Martinů premiéroval *Otvírání studánek*. Zouharův kompoziční styl nepodléhal snadno módním výchytkám, a tak jeho dílo působilo spíše klidně a zpěvně. Na počátku mu byli vzorem V. Novák, L. Janáček a samozřejmě jeho oblíbený B. Martinů. Inklinoval k moderním modům a multimodalitě, metrika byla značně uvolněná a v myšlení převládalo horizontální vedení jednotlivých vrstev. K jeho závažným dílům patří rozhlasová opera *Proměna* na námět Ovidiových *Metamorfóz*. Jako pedagog působil rok na brněnské konzervatoři a v letech 1962 - 1997 vyučoval na katedře dirigování a skladby na JAMU, kde byl jmenován profesorem. Od r. 1997 byl vedoucím katedry dirigování a kompozice Akadémií múzických umění v Banské Bystrici.

Díla:

"151" *Hudba pro dechové kvinteto I.* (1958) ♪ ČRo

Variace na přítelovo romantické téma pro hoboj a klavír, na téma Antonína Tučapského (1965)

Díla mimo sledované období:

2. *Dechový kvintet (Hudba pro dechové kvinteto II.) In memoriam patris mei* (1981/1982) ♪ ČRo

Dechové trio pro hoboj, klarinet a fagot (1984)

Tre duetii stereofonici per due oboisti (1994)

Závěr

Cílem práce bylo zmapovat hobojevou literaturu českých skladatelů v letech 1945 – 1970. Nebylo možné pominout dobu, v které díla vznikala. Střídala se období tuhé represe (1948 – 1953), mírného uvolnění s celkovým svobodnějším rozvojem kultury v konci 50. let, následnou obrodnou kulturní i politickou katarzí v šedesátých letech, kdy vývoj v Československu pozorně sledoval svět. Naděje ukončila okupace Československa v r. 1968. Normalizační šedí let sedmdesátých let se někdy objevuje v medailonech skladatelů. Při jejich sestavování mi neunikla osobní statečnost a morální kvality mnoha skladatelů. Obdivovala jsem jejich trvalou snahu jít dál, tvořit, i když jim v cestě stál režim, který jejich tvorbu neuváděl, či dokonce zakazoval. Oceňovala jsem též hledání vlastních cest, kdy neměli v izolaci dostatek informací o dění v hudebním světě a museli si je pracně shánět. Síla české kultury přes složité období prokazovala stále své vysoké kvality, a to se týká také hudby. Věřím, že uvedené hobojevé kompozice jednapadesáti autorů se stanou výzvou pro současné interprety, aby zvláště ty méně známé zařadili na programy svých koncertů a obohatili jimi jejich dramaturgii. Krátké medailony jim alespoň částečně osvětlí jejich umělecké i lidské profily zasazené do kontextu dané doby. Ačkoli nebylo cílem mé magisterské práce uvádět hobojevé skladby mimo přesně vymezené období, přesto jsem je do výčtu skladeb zařadila. Domnívám se, že to přispěje k další orientaci v hobojevé literatuře případných uživatelů mé práce a snadno pak zjistíme, zda autorův zájem o hoboj byl buď jednorázový, anebo trvalý. Seznámíme se tak s velmi originálními kompozicemi pro hoboj v různých komorních nástrojových sestavách.

Použité informační zdroje

BARTOŠOVÁ, Šárka. *Instruktivní literatura pro klavír ve tvorbě skladatelů působících v Brně*. Brno: Janáčkova akademie múzických umění v Brně. Diplomová práce, 2012.

GARDAVSKÝ, Čeněk a kolektiv. *Skladatelé dneška*. Praha: Panton, 1961.

KOLEKTIV autorů. *Československý hudební slovník I, II*. Praha: Státní hudební nakladatelství, 1965.

KOVÁŘOVÁ, Lucie. *Sláva Vorlová (1894 – 1973): život a tvoba skladatelky se zaměřením na Koncert pro basklarinet a smyčce, op. 50*. Brno: Diplomová práce. Masarykova univerzita, 2018.

KNAPÍK, Jiří; FRANC, Martin a kolektiv. *Průvodce kulturním děním a životním stylem v českých zemích 1948 – 1967, 2. díl*. Praha: Academia, 2012.

KUNDERA, Ludvík. *Jaroslav Kvapil; život a dílo*. Praha: Hudební matice Umělecké besedy, 1944.

MARTÍNKOVÁ, Alena a kolektiv autorů. *Čeští skladatelé současnosti*. Praha: Panton, 1985.

PEDUZZI, Lubomír. *Zdeněk Blažek; Obraz života a díla*. Brno: Kulturní klub NV v Žarošicích za podpory ČHF, 1988.

PILKA, Jiří. *Viktor Kalabis, portrét skladatele*. Praha: Academia, 1999.

SCHNIERER, Miloš. *Hudba 20. století*. Brno: Janáčkova akademie múzických umění v Brně, 2005.

SCHUCHMANN, Jindřich. *František Hertl, kontrabasista, skladatel, dirigent a pedagog*. Praha: Diplomová práce. Akademie múzických umění.

SKOPAL, Pavel. *Dějiny myšlení o kinematografii o r. 1945*. Brno: Masarykova univerzita, 2017 – 2018.

STRAKOŠ, Jan. *Osobnost a dílo hudebního skladatele Jožky Matěje*. Práce a studie muzea Beskyd – Společenské vědy.

ŠAFARČÍK, Jiří. *Dějiny hudby III. díl (20. století)*. Jan Piszkiwicz, 2006.

Internetové zdroje:

www.casopisharmonie.cz

www.ceskyhudebnislovník.cz

www.encyklopedie.brna.cz

www.encyklopedie.idu.cz

www.hudebnifond.cz

www.jindrichohradecky.denik.cz

www.martinu.cz

www.mestohudby.cz

www.musicbase.cz

www.mlp.cz

www.rozhlas.cz

www.rychnovsky.denik.cz

www.wikipedia.org

www.zapisnikzmizeleho.cz